ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
МТҒ «ДОНИШКАДАИ ТИББӢ-ИҶТИМОИИ ТОҶИКИСТОН»

«Мувофиқа шуд»
Ректори МТҒ «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон»
__________ Ибодзода З.Х.
«___» _________ 2022с.

«Тасдиқ мекунам»
Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
__________ Саидзода Р.Ҳ.
«___» _________ 2022 с.

БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ
АЗ РӮИ САМТ (ИХТИСОС)

Самти ихтисос: 79 - Пешгирӣ, ташхис, табобат, офият ва ташкили тандурустӣ
Гурӯҳи ихтисосҳо: 79 01- Пешгирӣ, ташхис, табобат, офият ва ташкили тандурустӣ
Ихтисос: 1-79 01 07- Стоматология
Тахассус: духтур-стоматолог
Дараҷаи академӣ: Мутахассис
Муҳлати таҳсил: 5 сол

Душанбе - 2022

Wondershare PDFelement

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
МТҒ «ДОНИШКАДАИ ТИББӢ-ИҶТИМОИИ ТОҶИКИСТОН»

«Маъқул донista шуд»
Шӯрои олимони МТҒ «ДТИТ»
Протоколи № 12/45
аз «08» 06 с. 2022
Раиси Шӯро __________ Ибодзода З.Х.

«Ташхис карда шуд»
Директори Маркази ҷумҳуриявии таълимӣ-методии назди Вазорати маорфи ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
__________ Р. Мирзозода
«25» 08 с.2022

БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ АЗ РӮИ САМТ (ИХТИСОС)

Самти ихтисос: 79 - Пешгирӣ, ташхис, табобат, офият ва ташкили тандурустӣ

Гурӯҳи ихтисосҳо: 79 01- Пешгирӣ, ташхис, табобат, офият ва ташкили тандурустӣ

Ихтисос: 1-79 01 07- Стоматология
Тахассус: духтур-стоматолог
Дараҷаи академӣ: Мутахассис
Муҳлати таҳсил: 5 сол

Душанбе -2022

Wondershare PDFelement

МУНДАРИҶА

1. Муқаррароти умумии барномаи таҳсилотӣ ……………………………...…….5
2. Ҳуҷҷатҳои танзимкунандаи мундариҷа ва раванди татбиқи барномаи таҳсилотӣ ………………………...7
3. Ҳадди ақали ҳатмии мазмун ва мундариҷаи барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1-79 01 07- Стоматология ……………..……..…..8
4. Муҳлати азхудкунии барномаи таҳсилотӣ ……...……………………....15
5. Шароитҳои амалигардонии барномаи таҳсилотӣ …………….....................16
6. Мундариҷаи маҷмӯи ҳуҷҷатҳои барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1-79 01 07- Стоматология ...……….…………………….....................................20
7. Аттестатсияи хатм аз рӯи ихтисос ………………………………...............22
8. Низоми дохилии таъмини сифати барномаи таҳсилотӣ ....……………....23
9. Идоракунии тағйирот ……………………………………………..................24
Замимаҳо…………………………………….........………………………25

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

РӮЙХАТИ ИХТИСОРАҲО

ВМ ва И ҶТ– Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

СДТ МОК– Стандарти давлатии таълимии маълумоти олии касбӣ

МОТ – муассисаи олии таълимӣ

БТ – барномаи таълимӣ

ННТ – нақшаи намунавии таълимӣ

БТК– барномаи таълимии корӣ

ШИМ – шӯрои илмӣ-методӣ

БТФ– барномаи таълимии фан

РФЭ – реестри фанҳои элективӣ

ФУТ – фанҳои умумитаълимӣ

ФҲ – фанҳои ҳатмӣ

ФИ – фанҳои ихтисосӣ

ФЗ – фанҳои заминавӣ

ШСТ – шуъбаи сифати таълим

ҲПО – ҳайати профессорону омӯзгорон

КАХ – комиссияи аттестатсионии хатм

КИТ – корҳои имлӣ-тадқиқотӣ

КМДО – кори мустақилонаи донишҷӯ бо омӯзгор

КМД– кори мустақилонаи донишҷӯ

НР – назорати рейтингӣ

НҶ – назорати ҷамъбастӣ

GPA – (GradePointAverage) – холи миёнаи донишҷӯ

МТҒ «ДТИТ» – МТҒ «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон»

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

1. МУҚАРАРОТИ УМУМИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

1.1. Маълумот оид ба ихтисос

Ном, рамз ва гурӯҳи ихтисос 1-79 01 07 «Стоматология» ба Классификатори давлатии самт ва ихтисосҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат мекунад, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон № 349 аз 30 июни соли 2007 тасдиқ карда шудааст.

Барномаи таълимӣ аз рӯи ихтисоси 1-79 01 07 «Стоматология» аз тарафи Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон – Иҷозатномаи давлатӣ: Т-ИФ №0000001 аз 03.08.2020 ва Шаҳодатномаи давлатӣ: Т-АД №0000095 аз № 12.05.2021 (№27) ба муҳлати 5 сол аккредитасия шудааст. Муҳлати амали шаҳодатнома: 12.05.2026.

Барномаи таълимии мазкур аз рӯи ихтисоси 1-79 01 07 «Стоматология» «30» июни соли 2022 баррасӣ шудааст ва аз 1 сентябри соли 2022 эътибор дорад.

1.2. Тахассуси хатмкунанда

Баъди азхуд намудани барномаи таълимӣ аз рӯи ихтисоси 1-79 01 07 «Стоматология» аз рӯи шакли рӯзонаи таълим ба хатмкунанда дода мешавад:

- тахассуси - табиб-стоматолог
- дараҷаи академӣ - мутахассис

1.3. Баёни умумии тахассуси хатмкунанда

Хатмкунандае, ки тахассуси мутахассис гирифтааст, салоҳиятҳои зерин дорад:

Намуди салоҳият	**Рамзи сало-ҳият**	**Салоҳиятҳо**
Салоҳиятҳои умуми таълимӣ	СУ 1	Барои дар асоси омӯзиши таърихи муосири Тоҷикистон, фалсафаи самтҳои актуалии илмҳои итимоӣ ва ҳуқуқӣ ташаккул додани ҷаҳонбинии илмӣ ва мавқеи шаҳрвандӣ дар фаъолияти касбии худ қобилият дошта, дар ташаккули амсилаи миллӣ инкишоф дар давраи модернизатсияи босуръати ҷумҳурӣ дар самти иктисодиёт ва ғоявию маданӣ иштирок мекунад.
	СУ 2	Барои ҳал намудани вазифаҳои коммуникативӣ дар вазъиятҳои муайяни муошират ва фаъолияти касбӣ ба мақсади инкишофи ақлонӣ ва омодагии инкишоф додани сифатҳои ҷисмонӣ ба мақсадҳои нигоҳдории саломатии одам омода аст.
Салоҳиятҳои заминавӣ	СЗ 1	Донистани қонуниятҳои умумии пайдоиш ва инкишофи ҳаёт, сохтор ва фаъолияти ҳуҷайраҳо, бофтаҳо, узвҳо ва системаи организм ҳангоми меъёр ва патология, хусусиятҳои анатомӣ-физиологӣ ва фаъолияти системаи организми одам дар давраҳои гуногуни синнусолӣ; таъсири мутақобилаи системаҳои функсионалии организм ва дараҷаи танзими онҳо ҳангоми меъёр ва патология; асосҳои биологияи молекулярӣ ва генетика, нақши омилҳои молекулярӣ ва генетикӣ дар патогенези бемориҳоро

		намоиш медиҳад.
	СЗ 2	Омодагиро ба фаъолияти илмӣ намоиш медиҳад, ки доштани донишҳои методологӣ, технологияи фаъолияти иқтисодӣ, эътироф намудани дастовардҳои он ва омодагӣ ба истифодаи онҳо дар доираи касбӣ барои ташаккули амалияи аз ҷиҳати илмӣ асоснокшудаи тиббиро намоиш медиҳад.
Салоҳиятҳои соҳавӣ	СС 1	Амалияи клиникии ҷамъоварии анамнез, муоинаи ҷисмонӣ, оид ба гузаронидани илоҷия ва тадқиқотҳои клиникӣ, таъин намудани муолиҷаи бемориҳои гуногун ва расонидани кӯмаки фаврии тиббиро амалӣ мекунад. Гирифтани масъулияти клиникӣ, ки фаъолияти таҳкими саломатӣ, пешгирии бемориҳо ва расонидани кӯмак ба патсиентҳоро пешбинӣ менамояд, ҳамзамон иштирок дар кӯмак расонидан ба патсиентҳо бояд ба гирифтани таҷрибаи мувофиқи кор бо намояндагони ҷамъият дар даста бо дигар доираи кормандони тиббиро (муоширати байникасбӣ) дар назар дорад**.**
	СС 1	Омодагии стандартҳои рафтори этикӣ ва касбӣ, меъёрҳои касбӣ ва ҳуқуқӣ ҳангоми нигоҳбуини патсиентҳо, эътино ба сифат ва бехатарӣ дар тандурустӣ ва такмили мутаассили сифати табибро намоиш медиҳад.
	СС 3	Барои такмили донишу малакаҳо дар тӯли тамоми фаъолияти касбӣ барои инкишофи мутаассили касбӣ ва таъмин намудани кӯмаки босифати тиббӣ қобилият дорад.
	СС 4	Барои ташаккули таҷрибаи байнишахсиятӣ ва касбӣ бо атрофиён қобилият дорад, ки ба фард барои фаъолияти бомуваффақият дар доираи касбӣ ва ҷамъият зарур аст.

1.4. Талабот ба дараҷаи хатмкунанда

Хатмкунандае, ки барномаи мутахассисро аз худ намудааст, вобаста ба намудҳои касбӣ, ки ба он барномаи мутахассисӣ равона карда шудаанд, бояд ба натиҷаҳои таълим мувофиқат намояд, ки дар банди 3.9 ҳуҷҷати мазкур нишон дода шудааст.

1.5. Доираи фаъолияти хатмкунанда

- Хатмкунандаи ихтисоси «Стоматология» 1-79 01 07 барои кор дар соҳаи: тандурустӣ, маориф, илм, ҳифзи иҷтимоӣ тайёр карда шудааст.

- Объекти фаъолияти касбии хаткунандагоги ихтисоси «Стоматология» 1-79 01 07 инҳо мебошанд: солимии калонсол ва кӯдакон.

- Намудҳои фаъолияти касбӣ, ки хатмкунандагони барномаи мазкури мутахассисро азхудкарда ба он омода мешаванд, инҳо мебошанд:

Амалияи стоматологӣ; тандурустӣ; маориф; илм.

1.6. Имконияти идома додани маълумоти хатмкунанда – метахассисе, ки барномаи таълимии маълумоти касбиро аз рӯи ихтисоси «Стоматология» 1-790107 азхуд кардааст.

Хатмкунандаи дараҷаи мутахассис барои идома додани таҳсил дар интернатура, ординатура, Phd докторантура омода карда шудааст.

Wondershare
PDFelement

2. ҲУҶҶАТҲОИ ТАНЗИМКУНАНДАИ МУНДАРИҶА ВА РАВАНДИ ТАТБИҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

2.1.Барномаи таҳсилотӣ дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф таҳия гардида, коркарди минбаъдаи замимаҳои он бояд ба талаботи ҳуҷҷатҳои зерин мутобиқат намояд:

- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф», аз 22.07.2013 №1004 (бо ислоҳи охирин аз 17.05.2018 №1527);
- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маълумоти калонсолон», аз 24.02.2017, №1394;
- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаҳои олии таълимӣ», аз 19.05.2009, №531;
- Кодекси тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 18.05 соли 2017, №374;
- Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 аз 29.09.2020, № 526;
- Стратегияи миллии рушди маълумоти Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2030, қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.09.2020, №526;
- Консепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 03.03.2006, № 94;
- Консепсияи таҳсилоти муттаасил дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2017 - 2023 аз 25.10.2017, №28;
- Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 25.02.2017, №94;
- Таснифоти давлатии равия ва ихтисосҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2007, №349;
- Низомномаи низоми кредитии таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз 30.12.2016, №19/24;
- Барномаи давлатии рушди соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии барои солҳои 2021-2025, аз 25.12.2020, №210;
- Барномаи тайёр намудани кадрҳои тиббӣ барои давраи то соли 2030 аз 31.12.2020, №702
- Стратегии рушди МТҒ «ДТИТ» барои давраи солҳои 2022-2026 аз 30.04.2022, №09/02.

2.2. Талабот нисбати минимуми ҳатмии мундараиҷаи таълимӣ, ба шароитҳои татбиқи он ва мӯҳлатҳои азхудкунии он бо Стандарти давлатии маълумоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

2.3. Маҷмӯи ҳуҷҷатҳои барномаи таълимии маълумоти олии касбӣ нақшаи таълимиро аз рӯи ихтисос, нақшаи таълимии корӣ, барномаҳо аз рӯи намуди таҷрибаомӯзӣ, силабусҳоро дар бар мегирад. Талаботи минималӣ ба мундариҷаи маҷмӯи ҳуҷҷатҳои БТ дар банди 6 ҳуҷҷати мазкур инъикос ёфтаанд.

2.4. Барномаи таълими аз тарафи донишҷӯён ҳатман омӯхтани блокҳо ва модулҳоеро пешбинӣ менамояд, ки дар банди 3.8. ҳуҷҷати мазкур пешбинӣ менамояд.

2.5. Блок ва модулҳои барномаи таълимӣ аз фанҳои ҳатмии компоненти давлатӣ ва мактаби олӣ, фанҳо аз рӯи ихтисос, машғулиятҳои факултативӣ, таҷрибаомӯзӣ, инчунин аттестатсияи ҷамъбастӣ иборат аст.

Wondershare PDFelement

3. ҲАДДИ АҚАЛИ ҲАТМИИ МАЗМУН ВА МУНДАРИҶАИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ АЗ РӮИ ИХТИСОСИ 1-790107 – СТОМАТОЛОГИЯ

1	НОМИ БАРНОМА	Стоматология
2	РАМЗИ ТАЪЛИМӢ	1-790107
3	ДАРАҶАИ АКАДЕМӢ	Мутахассис
4	ШАКЛИ ТАҲСИЛ	Рӯзона
5	МУҲЛАТИ МЕЪЁРИИ ТАҲСИЛ	5 сол
6	МИҚДОРИ КРЕДИТҲО	350 кредит (70 кредит дар як сол)
7	ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ	Таёр намудани мутахассисони рақобатпазир бо дараҷаи баланди салоҳияти касбӣ, ки барои азхуд намудан ва амалӣ намудани донишҳои нав дар системаи тандурустӣ, тахия намудан ва ҳалли вазифаҳои касбӣ дар соҳаи фаъолияти стоматологӣ бо истифодаи технологияи муосир қобилият доранд.
8	БАЁНИ МУХТАСАРИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ	Барномаи мазкури таълимӣ аз блоку модулҳои зерин иборат аст: <u>Блоки 1. Фанҳои заминавӣ (48 кредит)</u> Модули иҷтимоӣ-гуманитарӣ – 22 кредит; Модули забонҳо – 15 кредит; Модули фанҳои табиатшиносӣ – 11 кредит. <u>Блоки 2. Фанҳои касбӣ (192 кредит)</u> Модули фанҳои умумитиббӣ – 67 кредит; Модули фанҳо аз рӯи ихтисос– 125 кредит; <u>Блоки 3. Фанҳои интихобӣ (86 кредит)</u> Модули фанҳои интихобӣ, блоки 1 – 6 кредит; Модули фанҳои интихобӣ, блоки 2 – 80 кредит. <u>Блоки 4. Таҷрибаомӯзӣ (21 кредит);</u> <u>Блоки 5. Аттестатсияи хатм (3 кредит)</u>; <u>Блок 6. Машғулиятҳои факултативӣ (9 кредит);</u> **<u>ҲАМАГӢ: 350 кредит</u>**
9	НАТИҶАИ ТАЪЛИМИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ	Баъди анҷоми барномаи таълимӣ хатмкунандагон: 1. Қонуниятҳои сохтор ва фаъолияти организми одамро дар маҷмуъ, узву системаҳои алоҳидаро ҳангоми меъёр ва патология ошкор ва таҳлил мекунанд (ОN1). 2. Малакаҳои заминавии тадқиқотҳои илмиро дар доираи стоматология ва фаҳмиши пирнсипҳои тибби собиткунандаро намоиш медиҳанд (ON2). 3. Малакаҳои коммуникатсияҳои самаранокро дар муоширату бо ҳамкорон, патсиентҳо ва оилаи онҳо истифода мебаранд (ON3) 4. Нигоҳубини самараноки ба патсиент мутамарказшударо (ҷамъоварии анамнез, гузаронидаи муоина, баҳодиҳии тафсири клиникӣ, гузаронидани ташхиси тафриқанок, тартиб додани нақшаи муолиҷа, иҷрои илоҷияҳои тиббӣ) иҷро мекунанд (ON4). 5. Ҳолатҳои таъхирнопазирро мешиносанд ва

Wondershare PDFelement

		кӯмаки фаврии тиббӣ мерасонанд (ON5). 6. Патсиент ва оилаи онҳоро меомӯзанд, чорабиниҳои профлиактикӣ ва солимгардониро дар байни аҳолӣ мегузаронанд ON6). 7. Пайравиро ба иҷрои вазифаҳои касбӣ ва риоя намудани принсипҳоии этикӣ ҳангоми ҳолату бемориҳои гуногуни патсиентҳо намоиш медиҳад, барои фароҳам овардан, паҳнкунӣ, истифода ва интиқоли донишу таҷрибаҳои нав дар соҳаи тандурустӣ, аз ҷумла принсипҳои роҳбарикунанда, стандартҳо, технология ва хизматрасониҳои барои бехтар намудани натиҷаҳои интихоӣ зарурӣ мусоидат мекунад (ON7). 8. Ба стандартҳои касбӣ мувофиқан, протоколҳои ташхис ва муолиҷро барои фаъолияти минбаъдаи касбӣ медонанд (ON8). 9. Донишу малакаҳои гирифташонро, ки барои нигоҳдории инкишофи мутаассили касбӣ заруранд, такмил медиҳанд (ON9). 10. Масоили аз ҷиҳати иҷтимоӣ аҳамиятнокро таҳлил мекунанд, донистани донишҳои ҳуқуқӣ, равндҳои иқтисодиро намоиш медиҳанд ва малакаҳои муошироти забониро дар фаъолияти стоматологӣ истифода мебаранд (ON10).
10	БАҲОДИҲИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОӢ	Дар рафти хониш натиҷаҳои таълими барномаи таълимӣ ба таври зерин баҳо дода мешаванд: 1) баҳодиҳии формативӣ ва динамикии дараҷаи азхудкунии дониш, малака ва маҳоратҳои барои табиб зарурӣ дар рафти омӯзиши блокҳо ва модулҳо; 2) портфолиои корҳои хаттӣ ва презентатсияҳо, ки барои баҳодиҳии рушди донишҷӯён дар соҳаи коммуникатсияи шифоҳӣ ва хаттӣ имконият медиҳанд; 3) портфолиои корҳои тадқиқотӣ, лоиҳаҳои фардӣ ва гурӯҳӣ; 4) муносибати эҷодӣ дар ҳалли масоилу вазифаҳои гуногун, татбиқ ва истифодаи донишҳои касбии нав ва такмилдодашуда ва қарорҳо барои пешниҳод намудани хизматрасониҳои сифатии тандурустӣ ба аҳолӣ. 5) имтиҳони якҷоякардашуда – дар асоси муносибати салоҳиятнок ва интегративӣ коркард шудааст, хусусияти байнифаннӣ ва маҷмӯӣ дорад ва ба ошкор намудани дараҷаи омодагии касбӣ-шахсӣ, ташаккули салоҳияти касбӣ дар хатмкунанда равона карда шудааст. 6) эссе - ба муаллиф барои аниқ ва босаводона баён намудани фикр, иттилоотро ба қолаб даровардан, истифода бурдани мафҳумҳои асосӣ, ҷудо намудани алоқаи сабаб-оқибат, намоиш додани таҷриба бо мислҳои мувофиқ,

Wondershare PDFelement

		хулосаҳои худро бо далелу бурҳон исбот кардан имконият медиҳад 7) Имтиҳони объективӣ ба қолаб даровардашудаи клиникӣ – Иҷрои малакаҳои амалӣ – усули баҳодиҳии салоҳияти клиникии донишҷӯён дар мактабҳои олии тиббӣ ва дар омодакунии баъдидипломии донишҷӯён дар асоси тестикунонии объективӣ мебошад)		
11	**ТАХАССУС**			
НОМГӮИ ИХТИСОС		Стоматология		
ТАХАССУС ВА ДАРАҶАИ КАСБӢ ОИД БА ХАТМ		Мутахассис, табиб-стоматолог		
12	**БАХШ ВА МОДУЛҲО**			
НОМГӮИ БАХШ		**I. ФАНҲОИ ЗАМИНАВӢ**	**48**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ		Дар донишҷӯён ташаккул додани салоҳиятҳои умумитаълимӣ, истифода бурдани донишҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ, забонӣ, табиатшиносӣ-илмӣ ва иқтисодӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ		Блоки фанҳои заминавӣ аз блокҳои зерин иборат аст: Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуминатрӣ – 22 кредит; Модули фанҳои забонӣ – 15 кредит; Модули илмҳои табиатшиносӣ – 11 кредит.		
НОМГӮИ МОДУЛ		**1. Модули фанҳои иҷтимоӣ-гумманитарӣ**	**22**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ		Аз тарафи донишҷӯён азхуд карда шудани илмҳои гумианитарӣ, таърих, маданият ва иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчун ташаккули ҷаҳонбинии маданӣ ва коммуникативӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ		1. Фалсафа - 4 кредит 2. Таърихи муосири Тоҷикистон – 3 кредит 3. Фарҳангшиносӣ - 3 кредит 4. Диншиносии илмӣ - 3 кредит 5. Сиёсатшиносӣ - 3 кредит 6. Сотсиология – 3 кредит 7. Ҳуқук аз рӯи ихтисос- 3 кредит		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ		Донишҷӯёни модулро азхудкарда: • Асосҳои таърих ва маданияти муосири Тоҷикистон, нақш ва ҷойи Тоҷикистон дар таърихи инсоният ва ҷаҳони муосир; • Масоилу равандҳои аҳамиятноки иҷтимоӣ, сиёсӣ ва иқтисодӣ барои ташаккули мавқеи ҷаҳонбинӣ таҳлил менамоянд; • Асосҳои илмҳои гуманитарӣ ва ҷамъиятӣ, усулу воситаҳои таҳлили фалсафии масоил, шакл ва усулҳои маълумоти илмиро медонанд; • Мустақилона нуқтаи назари худро ифода мекунанд, тафаккури мантиқӣ доранд, метавонанд баҳсҳои расмӣ, муҳокимаи ахлоқӣ-этикиро доранд, принсипҳои одоб ва зебоиро риоя менамоянд; • Дониши навъҳои гуногуни интеллектуалӣ ва маҳорати истифода бурдани онҳоро дар		

Wondershare PDFelement

	вазъиятҳои гуногун мувофиқи талаботҳои педагогӣ ва сиёсиро намоиш медиҳанд; • Назарияҳо, стратегия ва асбобҳоеро медонанд, ки метавонанд ба таълимгирандагон барои васеъ намудани ҳуқуқҳои худ ва иқтидори эҷодии худ инкишофу кӯмак расонанд.		
НОМГӮИ МОДУЛ	**1.2. Модули фанҳои забонӣ**	**15**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Таъмин намудани асосҳои касбии малакаҳои забонӣ/коммуникативӣ барои кори табиб-стоматолог зарурӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Забони тоҷикӣ– 3 кредит 2. Забони русӣ аз рӯи ихтисос - 6 кредит 3. Забони хориҷӣ аз рӯи ихтисос - 6 кредит		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯёни модулро азхудкарда: • Забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва хориҷиро дар нутқи хаттӣ ва шифоҳӣ дар дараҷаи муошират дар доираи ихтисоси худ дуруст истифода мебаранд; • Донишу малакаҳои амалиро барои ҷустуҷӯи иттилооти касбии илмӣ ба забони хориҷӣ доранд; • Донишу малакаҳои истифодаи истилоҳоти касбӣ ва забони хориҷиро доранд; • Маҳорати ташаккул додани мундариҷа ва сохтори нутқ мувофиқи мақсад, вазъият ва иштирокчиёнии муошират.		
НОМГӮИ МОДУЛ	**1.3. Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва ТИ**	**11**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Таъмин намудани асос барои ташаккули салоҳиятҳои бо фанҳои табиатшиносӣ ва дақиқ алоқаманд, ки барои инкишофи муносибати ба шахсият равонакардашуда, ба таври эҷодӣ алоқамананд		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Технологияи иттилоотӣ - 5 кредит 2. Географияи Тоҷикистон бо асосҳои демография - 3 кредит 3. Экология - 3 кредит		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯёни модулро азхудкарда: • Малакаҳои истифодаи системаи компютерӣ-иттилоотӣ ва ҷамъоварӣ, муҳофизат, ҷустуҷӯ, таҳлил, паҳншавии иттилоотро дар системаҳои ҷустуҷӯӣ доранд; • Сиёсати заминро таҳлил менамоянд, тақсимоти маъмурӣ-иҷтимоӣ ва территориявии мамлакатро медонанд; • Хусусиятҳои саноати Тоҷикистон, таърихи сохтани саноат ва хоҷагии қишлоқро медонанд; • Принсипҳои устуворӣ ва маҳсулнокии табиати зинда ва роҳҳои тағйирёбии онро бо таъсири омилҳои антропогенӣ мефаҳманд; • Барои таҳлили системавии масоили глобалии экологӣ, масъалаҳои ҳолати муҳити атроф ва истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣ дар асоси донистани қонунҳои асосии экология		

Wondershare PDFelement

	қобилият доранд.		
НОМГӮИ БАХШ	**ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ**	**192**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Азхудкунии фанҳои зарурии табиатшиносӣ-илмӣ ва ихтисосӣ (тиббии назариявӣ ва махсус), азхудкунии донишҳои заминавии тибӣ. маҳорату малакаҳо барои расонидани кумаки аввалияи тиббию санитарӣ ва омодагии идома додани таълим дар зинаи баъдидипломӣ барои гирифтани ихтисоси тиббӣ.		
ҲАДАФИ МУХТАСАРИ БАХШ	Бахши фанҳои тахассусӣ аз модулҳои зерин иборат аст: М4. Модули фанҳои умумикасбӣ – 67 кредит; М5. Модули фанҳои тахассусӣ – 125 кредит.		
НОМИ МОДУЛ	**2.1. Модули фанҳои умумикасбӣ - 67 кредит:**		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Физикаи тиббӣ ва математика - 5 кредит 2. Биология - 5 кредит 3. Химия - 6 кредит 4. Забони лотинӣ - 5 кредит 5. Анатомияи одам - 12 кредит 6. Гистология - 5 кредит 7. Физиологияи нормалӣ - 8 кредит 8. Химияи биологӣ - 8 кредит 9. Тахрихи тиб - 2 кредит 10. Беҳдошти умумӣ - 4 кредит 11. Фармакология -7 кредит		
НОМИ МОДУЛ	**2.2. Модули фанҳои тахассусӣ - 125 кредит:**		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Бемориҳои дарунӣ - 6 кредит 2. Пешгирии бемориҳои стоматологӣ -7 кредит 3. Психиатрия, психологияи тиббӣ - 3 кредит 4. Стоматологияи ортопедӣ – 27 кредит 5. Ҷарроҳии чоғу рӯй - 20 кредит 6. Масолеҳшиносӣ – 5 кредит 7. Стоматологияи муоличавӣ - 28 кредит 8. Ҷарроҳии кӯдаконаи чоғу рӯй - 9 кредит 9. Ортодонтия - 4 кредит 10. Стоматологияи кӯдакона -6 кредит 11. Стоматологияи пропедевтикӣ -10 кредит		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	**Донишҷӯёне, ки модулро азхуд кардаанд:** 1. Нигоҳубини самараноки ба патсиент равонакардашударо (ҷамъоварии анамнез, гузаронидани муоина, баҳодиҳии баррасии клиникӣ, гузаронидани ташхиси тафриқанок, тартиб додани нақшаи муолиҷа, иҷрои илоҷияҳои тиббӣ) иҷро мекунанд (ON4). 2. Ҳолатҳои таъхирнопазирро мешиносанд ва кӯмаки таъҷилии тиббӣ мерасонанд (ON5). 3. Ба патсиентҳо ва оилаи онҳо корҳои омӯишӣ мегузаронанд, чорабиниҳои пешгирикунанда ва солимгардониро дар байни аҳолӣ мегузаронанд (ON6). 4. Дилбастагиро нисбати иҷрои вазифаҳои касбӣ ва риоя намудани принсипҳои этикӣ ҳангоми		

Wondershare PDFelement

	ҳолату бемориҳои гуногуни патсиентҳо, барои ташаккул, паҳншавӣ, истифода ва интиқоли донишҳои нав ва амалӣ дар соҳаи тандурустӣ, аз ҷумла, принсипҳои роҳбарикунанда, стандарт, технология ва хизматрасониҳот барои беҳтар намудани натиҷаҳои интиҳоӣ заруриро нишон медиҳанд (ON7). 5. Ба стантарди касбӣ мувофиқанд, протоколҳои ташхису муолиҷаро барои фаъолияти минбаъдаи тиббиашон медонанд (ON8). 6.Донишу малакаҳои ҳосилкардаашонро, ки барои нигоҳ доштани рушди мутаассили касбӣ заруранд, такмил медиҳанд (ON9).		
НОМГӮИ БАХШ	**ФАНҲОИ ИНТИХОБӢ**	**86**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Додани дониши иловагии заминавӣ вобаста ба мақсади блокҳои фанҳои заминавӣ ва касбӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БЛОК	Блоки фанҳои касбӣ аз модулҳои зерин иборат аст: Модули фанҳои интихобӣ блоки 1 – 6 кредит; Модулифанҳои интихобӣ блоки 2 – 80 кредит .		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои интихобӣ бахши 1**	**6**	**Кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ба донишҷӯён додани имконият барои гирифтани дониши иловагӣ аз рӯйи фанҳои заминавии компоненти давлатӣ.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	**Донишҷӯёни модулро азхудкарда:** Дониши амиқ оид ба фанҳои интихобӣ доранд; Малакаи баён намудани нуқтаи назари мустақилонаи худ, таҳлилу тафаккури мантиқӣ, нутқи оммавӣ, асосноккунии ахлоқӣ-этикӣ, принсипҳои дентологияи табибӣ ва этикаи тиббиро доранд;		
НОМГӮИ МОДУЛ	**Модули фанҳои интихобӣ бахши 2**	**80**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Фароҳам овардани шароити гирифтани донишҳои амиқи тиббӣ барои расонидани кумаки тахассуноки тиббӣ дар зинаи муассисаи тандурустии соҳаи стоматологӣ.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	**Донишҷӯёни модулро азхудкарда:** Аз фанҳои интихобкардаашон донишҳои нисбатан васеъ доранд; Малакаҳои коммуникатсияи самараноки муошират бо ҳамкорон, пастсиентҳо ва оилаи онҳоро доранд; Нигоҳубини самараноки ба патсиент равонакардашударо (ҷамъоварии анамнез, гузаронидани муоина, баҳодиҳии баррасии клиникӣ, гузаронидани ташхиси тафриқанок, тартиб додани нақшаи муолиҷа, иҷрои илоҷияҳои тиббӣ) иҷро мекунанд); Ҳолатҳои таъхирнопазирро мешиносанд ва кӯмаки таъҷилии тиббӣ мерасонанд; Ба патсиентҳо ва оилаи онҳо таълим медиҳанд, чорабиниҳои пешгирикунанда ва солимгардониро дар байни аҳолӣ мегузаронанд;		

Wondershare PDFelement

	Дилбастагиро нисбати иҷрои вазифаҳои касбӣ ва риоя намудани принсипҳои этикӣ ҳангоми ҳолату бемориҳои гуногуни патсиентҳо, барои ташаккул, паҳншавӣ, истифода ва интиқоли донишҳои нав ва амалӣ дар соҳаи тандурустӣ, аз ҷумла, принсипҳои роҳбарикунанда, стандарт, технология ва хизматрасониҳот барои беҳтар намудани натиҷаҳои интиҳоӣ заруриро нишон медиҳанд; Ба стандарти касбӣ мувофиқанд, протоколҳои ташхису муолиҷаро барои фаъолияти минбаъдаи тиббиашон медонанд; Донишу малакаҳои ҳосилкардаашонро, ки барои нигоҳ доштани рушди мутаассили касбӣ зарурарнд, такмил медиҳанд.
НОМГӮЙИ БАХШ	**ТАҶРИБАОМӮЗӢ** | **24** | **кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ташаккули малакаҳои клиникию амалӣ, ки дар кори табиб-стоматологӣ оянда заруранд ва мустаҳкам намудани донишҳои ҳосилшуда дар зинаи мутахассис.
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Таҷрибаомӯзии таълимӣ - 6 кредит -Баъди курси 2-юм (4 ҳафта тобистон) – нигоҳубини беморон. 2. Таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ – 15 кредит (10 ҳафта): -Баъди курси 3-юм (4 ҳафта тобистон) – ёрдамчии табиб-стоматологи муолиҷа; - Баъди курси 4-ум (4 ҳафта тобистон) ёрдамчии табиб-стоматологи кӯдакона ва ортопед; - Курси 5-ум (2 ҳафта зимистон) ёрдамчии табиб-стоматологи ҷарроҳ.
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	**Донишҷӯёни бахшро азхудкарда:** • малакаҳои асосии амалии кори кормандони хурду миёнаи тиббӣ-стоматологиро ёд мегиранд: намудҳои коркарди санитарии беморон, хусусиятҳои назорат ва нигоҳубини беморони гирифтори бемориҳои гуногун; • малакаҳои кор ба сифати ёрдамчии табиб–стоматолог самти муолиҷавӣ, ҷарроҳӣ, кӯдакона ва ортопедӣ): • беморони гирифтори бемориҳои нисбатан бештар дучоршавандаи стоматологии самти терапевтӣ, ҷарроҳӣ, кӯдакона ва ортопедиро муоина менамоянд, ташаккул додани ташхиси пешакӣ, тартиб додани нақшаи муолиҷа, додани тавсияҳо барои муолиҷаи амбулаторӣ, гузаронидани муолиҷаи беморонро тахти роҳбарии табиб-стоматолог муолиҷа кардани беморон, таҳия намудани ҳаҷҷатҳои тиббиро медонад. • Илоҷияҳои тиббиро иҷро мекунанд, ҳуҷҷатҳои тиббиро пур мекунанд, салоҳият ва талабот ба худтакмилдиҳиро таҳлил менамоянд.
НОМГУИ БАХШ	**АТТЕСТАТСИЯИ ХАТМ** | **3** | **кредит**

Wondershare PDFelement

ҲАФДАФИ БАХШ	Баҳодиҳии назариявӣ ва амалии дониш, маҳорат ва муносибатҳои ҳосилшуда аз рӯйи барномаи мутахассис, тасдиқ намудани салоҳияти касбӣ барои идома додани таҳсилот дар зинаи баъдидипломӣ.
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	Имтиҳони давлатии байнифаннӣ оид ба тибби назариявӣ ва фанҳои махсус. 1. Имтиҳон аз малакаҳои амалӣ.
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	**Донишҷӯёни бахшро азхудкарда:** • метавонанд ҷустуҷӯ намоянд, эътино намоянд ва адабиёти касбиро таҳлил намоянд, натиҷаҳои тадқиқот ва усулҳои истифодашавандаро муқоиса намоянд; • истифодабарии усулҳои тадқиқот ва коркарди маълумотҳоро ёд гирифтанд; • метавонанд донишҳои ҳосилшударо дар кори амалӣ истифода баранд; • малакаҳои амалӣва клиникие доранд, ки дар зинаи қабули амбулатории стоматологӣ заруранд.
НОМГӮИ БАХШ	**МАШҒУЛИЯТҲОИ ФАКУЛТАТИВӢ** — **9** — **кредит**
МАҚСАДИ БАХШ	Дар донишҷӯён ташаккул додани дониш оид ба тарзи ҳаёти солим ва маҳорати дар вазъиятҳои бухронӣ қарор қабул намудан.
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Тарбияи ҷисмонӣ - 6 кредит 2. ----------------------- - 3 кредит
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	**Донишҷӯёни бахшро азхудкарда:** • нақши иҷтимоии тарбияи ҷисмониро дар инкишофи шахсият ва омода намудани вай ба фаъолияти касбӣ дарк менамоянд.

4. МУҲЛАТИ АЗХУДКУНИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ АЗ РӮЙИ ИХТИСОСИ 1-79 01 07– Стоматология

4.1. Муҳлати азхудкунии барномаи асосии таълимӣ дар 5 соли таҳсил 260 ҳафтаро ташкил медиҳад, аз ҷумла:

- омӯзиши назариявӣ, аз ҷумла корҳои илмию таадқиқотии донишҷӯён, практикумҳо, аз ҷумла лабораторӣ - 159 ҳафта;
- сессияи имтиҳонотӣ- 25 ҳафта;
- таҷрибаомӯзӣ - 14 ҳафта:
  - таҷрибаомӯзии таълимӣ - 4 ҳафта;
  - таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ – 10 ҳафта;
- аттестатсияи ҷамъбастӣ - 2 ҳафта;
- таътил - 60 ҳафта.

4.2. Ҳаҷми максималии сарбории таълими донишҷӯй 54 соат дар як ҳафта муқаррар карда мешавад, аз ҷумла ҳамаи намудҳои корҳои таълимии аудиторӣ ва ғайриаудиторӣ (мустақилона).

4.3. Сарбории ҳафтаинаи ҳангоми шакли рӯзонаи таҳсил набояд ба ҳисоби миёна аз 42 соат зиёдтар бошад. Дар маврид ба ҳаҷми зикршуда машғулиятҳои тарбияи ҷисмонӣ ва машғулиятҳои фанҳои факултативӣ дохил намешаванд.

Wondershare PDFelement

4.4. Таътил дар соли таҳсил набояд аз 10 ҳафта камтар бошад, аз ҷумла на камтар аз 2 ҳафта дар давраи зимистон.

5. ШАРОИТҲОИ АМАЛИГАРДОНИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ АЗ РӮЙИ ИХТИСОСИ 1-79 01 07– Стоматология

5.1. Татбиқи барномаи таълимӣ.

5.1.1. Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон заминаи моддӣ-техникӣ дорад, ки ба меъёрҳои амалкунандаи зидди сӯхтор мувофиқ аст ва гузаронидани ҳамаи намудҳои омодагии фаннӣ ва байнифаннӣ, корҳои амалӣ ва илмӣ-тадқиқотии таълимгирандагон, ки ҳуҷҷати мазкур пешбинӣ намудааст, таъмин менамояд.

5.1.2. Ҳар як таълимгиранда дар давоми тамоми давраи таҳсил бо дастрасии бемаҳдуд ба китобхона (китобхонаи электронӣ) ва муҳити электронии иттилоотӣ-маърифатӣ таъмин аст. Китобхонаи электронӣ ва муҳити электронии иттилоотӣ-маърифатӣ имконияти дастрасии таълимгирандагонро аз ҳар нуктае, ки дар он Интернет мавҷуд аст, таъмин менамояд. Муҳити электронии иттилоотӣ-маърифатии Донишкада таъмин менамояд: дастрасӣ ба нақшаҳои таълимӣ, барномаҳои кории фанҳо, таҷрибаҳо, ба нашрияҳои системаи электронии китобхонавӣ ва захираҳои электронӣ- маърифатии дар барномаҳои корӣ нишондодашуда; бақайдгирии рафти раванди таълим, натиҷаҳои аттестатсияи фосилавӣ ва натиҷаҳои азхудкунии барномаи таълимӣ; гузаронидани ҳамаи намудҳои машғулият, тартиби баҳодиҳии натиҷаҳои таълим, ки татбиқи онҳо бо истифодаи таълими электронӣ, технологияҳои фосилавии маърифатӣ пешбинӣ шудааст.

5.1.3. Тахассуси кормандони роҳбарикунанда ва илмӣ-педагогии Донишкада ба тавсифҳои тахассусие мувофиқ аст, ки дар «Таснифоти вазифаи роҳбарон ва мутахассисони дорои маълумоти олии касбӣ ва иловагии касбӣ» муқаррар карда шудааст.

5.1.4. Ҳиссаи кормандони штатии илмӣ-педагогӣ 77% шумораи умумии кормандони илмӣ-педагогии Донишкадаро (дар соли 2021) ташкил медиҳад.

5.1.5. Татбиқи муносибати салоҳиятнок дар раванди таълим ба таври васеъ истифода бурдани шаклҳои фаъол ва интерактивии гузаронидани машғулиятҳо (ҳавасмандии компютерӣ, бозиҳои корӣ ва нақшофарӣ, тренингҳои психологӣ ва дигар тренингҳо) дар ҳамбастагӣ бо корҳои беруназсинфӣ ба мақсади ташаккул ва инкишофи малакаҳои касбии таълимгирандагонро пешбинӣ менамояд. Дар доираи курсҳои таълимӣ вохӯриҳо ба намояндагони ташкилотҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ, мастер-классҳои коршиносону мутахассисон пешбинӣ карда мешавад.

Вазни хоси машғулиятҳои дар шаклҳои инттерактивӣ гузарондашаванда дар раванди таълим на камтар аз 5 фоизи машғулиятҳои синфхонагиро ташкил медиҳад. Машғулиятҳои навъи лексионӣ 30 фоизи машғулиятҳои синфхонагиро ташкил медиҳанд.

5.1.6. Дар барномаи таълимии ҳар як фан (модул) натиҷаҳои интиҳоии таълим дар ҳамбастагии органикӣ бо донишҳои азхудшаванда, маҳорат ва салоҳиятҳои гирифташаванда умуман аз рӯи БТ-и омодакунии мутахассис таҳия карда шудаанд.

5.1.7. БТ-и омодакунии мутахассис фанҳои интихобии таълимгширандагонро дар ҳаҷми 25% қисмати варивиативиро ҷамъбастӣ аз рӯи сиклҳои барномаҳои таълимиро дар бар мегирад. Тартиби ташаккули фанҳои интихобии таълимгирандагон аз тарафи Донишкада муқаррар карда мешавад.

Wondershare PDFelement

5.1.8. Ҳаҷми умумии вақти таътил дар соли таҳсил бояд на камтар аз 8 ҳафтаро ташкил диҳад, аз ҷумла на камтар аз 2 ҳафта дар давраи зимистона.

5.1.9. Шӯрои олимони Донишкада нархи таълими солонаро барои донишҷӯёни дар асоси шартномавӣ таҳсилкунандаро муқаррар менамояд

5.2. Талабот ба назорат ва баҳои ҷамъбастии азхудкунии донишҳо

5.2.1. Аз рӯи ҳамаи фанҳо ва таҷрибаомӯзиҳои ба барномаи таълимии мактаби олӣ дохилкардашуда, бояд баҳои ҷамъбастӣ гузошта шавад. Натиҷаи азхудкунии барномаи таълимӣ аз тарафи донишҷӯён аз рӯи ҳар як фан ва таҷрибаомӯзӣ дар шакли баҳои рамзӣ бо истифодаи ҳарфҳои алифбои лотинӣ A (A, A-), B (B +, B, B-), C (C +, C, C-), D (D, D-) ва F (Fx, F) ифода мешаванд. Барои истифода бурдани баҳои рамзӣ ва гузоштани баҳои ҷамъбастии он системаи рейтингии 100-балла (% ҷавобҳои дуруст) гузошта мешавад. Ифодаи баҳои рамзӣ бо нишон додани эквиваленти он дар таблитсаи поёнӣ оварда шудааст:

Эквивалентии рамзии баҳо	Эквиваленти рақамии баҳо	% ҷавобҳои дуруст	Баҳои анъанавӣ
A	4,0	$95 \le A \le 100$	Аъло
A-	3,67	$90 \le A- < 95$	
B+	3,33	$85 \le B+ < 90$	Хуб
B	3,0	$80 \le B < 85$	
B-	2,67	$75 \le B- < 80$	
C+	2,33	$70 \le C+ < 75$	Қаноатбахш
C	2,0	$65 \le C < 70$	
C-	1,67	$60 \le C- < 65$	
D+	1,33	$55 \le D+ < 60$	
D	1,0	$50 \le D < 55$	
Fx	0	$45 \le Fx < 50$	Ғайриқаноатбахш
F	0	$0 \le F < 45$	

Wondershare PDFelement

5.2.2. Баҳои ҷамъбастии донишҷӯ барои азхудкунии барномаи таълимӣ аз рӯи ҳар як фан аз рӯи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад

Баҳои ҷамъбастӣ = $\left[\frac{(P_1+P_2)}{2}\right]*n_1 + НҶ*n_2$

P1 – натиҷаи рейтинги аввали назорат,

P2 - натиҷаи рейтинги дуюми назорат,

n – ин коэффитсенте мебошад, ки матавоназ ба 9,4 то 1,0 баробар шавад, ҳамзамон ҷамъи $n_1 + n_2$ бояд рақами 1-ро ташкил диҳад.

НҶ – натиҷаи назорати ҷамъбастӣ.

5.3. Ҳангоми татбиқи барномаи Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон:

- таълимро дар шакли курсҳои лексионӣ ва намудҳои гуногуни машғулиятҳои амалии коллективӣ ва фардӣ супоришҳо ва семинарҳо аз рӯи барнома, ки дар худи Донишкада таҳия шудаанд ва хусусияти минтақавӣ, миллӣ-этникӣ, касбиро ба назар мегиранд, инчунин бартарияти илмӣ - тадқиқотии омӯзгоронро амалӣ мекунад, ки инъикоси тахассусии мавзӯъҳои фаннҳои сиклро таъмин менамоянд;
- амиқии зарурии таълим фаслҳои алоҳидаи фанҳоеро, ки ба блоки фанҳои заминавӣ ва касбӣ дохил мешаванд, мувофиқи соҳаи сикли фанҳои омодакунии фаннӣ ва бо назардошти хусусиятҳои фардии донишҷӯён муқаррар менамояд;

Wondershare PDFelement

- номгӯи тахассусгириро аз рӯи ихтисосҳои маълумоти олии касбӣ, номгӯи фанҳои ихтисосгирӣ, ҳаҷм ва мундариҷаи онҳоро, берун аз барномаи мазкури таълимӣ аз рӯи ихтисос, инчунин шакли назорати азхудкунии онҳоро аз тарафи донишҷӯён муқаррар менамояд.

5.4. Таъминоти кадрии раванди таълим

Татбиқи БТ-и омодакунии мутахассис дар Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон аз тарафи кадрҳои илмӣ-педагогие таъмин карда мешавад, ки одатан, маълумоти заминавии ба соҳаи фанни таълимдодашаванда мувофиқ доранд ва мунтазам ба фаъолияти илмӣ ва ё илмӣ-методӣ машғул мешаванд.

Ҳиссаи кормандони штатии илмӣ-педагогӣ (бо бастҳои қиматҳои рақамҳои пурра овардашуда) 77 фоизи шумораи умумии кормандони илмӣ-педагогии Донишкадаро ташкил медиҳад.

Ҳиссаи кормандони илмӣ-педагогӣ (бо бастҳои қиматҳои рақамҳои пурра овардашуда), ки маълумоти ба соҳаи фанни таълимдодашванда мувофиқ доранд, дар шумораи умумии кормандони илмӣ-педагогии барномаи мутахассисро амаликунанда на камтар аз 70%-ро ташкил медиҳанд.

Ҳиссаи омӯзгорони дорои унвони илмӣ ва ё дараҷаи илмӣ, дар шумораи умумии омӯзгорони раванди таълимро амаликунанда аз рӯи маълумотҳо 20 фоизро ташкил медиҳад.

Омӯзгорони сикли касбӣ маълумоти заминавӣ ва (ё) дараҷаи илмии ба соҳаи фанни таълимдодашванда мувофиқро дорад.

Ба раванди таълим 10 фоизи омӯзгорон аз зумраи роҳбарони амалкунанда ва кормандони ташкилотҳои соҳавӣ, корхонаву муассисаҳо ҷалб карда мешаванд Инчунин ба сифати омӯзгор табибоне кор мекунанд, ки собиқаи кори амалиро аз рӯи самти мазкур дар вазифаҳои роҳбарон ё мутахассиони пешбарро дар 10 соли охир доранд.

5.5. Таъминоти таълимӣ-методии раванди таълим

5.5.1. Татбиқи барномаи таълимии омода кардани мутахассиси дипломдор бо ҳуҷҷатҳои таълимӣ-методӣ аз рӯи ҳамаи намудҳои машғулиятҳои таълимӣ, дастрасии ҳар як донишҷӯ ба фонди китобхона ва махзани маълумотҳо таъмин карда мешавад, ки аз рӯи мазмун ба номгӯи пурраи фанҳои барномаи таълимӣ, мавҷуд будани дастурамалу тавсияҳои методӣ оид ба ҳамаи фанҳо ва оид ба ҳамаи намуди машғулиятҳо, аз ҷумла оид ба ҳамаи корҳои лабораторӣ-амалии дар доираи фанҳои таълимӣ пешбинишуда мувофиқанд.

5.5.2. Ҳар як таълимгиранда дар давоми тамоми давраи таҳсил бо дастрасӣ ба китобхонаҳои электронӣ ва ба муҳити электронии таълимии ташкилот таъмин аст. Ҳамчунин имконияти амалӣ намудани дастрасии ҳамзамони фардӣ ба чунин система барои 25 фоизи таълимгирандагон таъмин карда шудааст.

Фонди китобхона бо нашрияҳои чопӣ ва (ё) электронии адабиёти асосии таълимӣ оид ба фанҳои қисмати заминавии ҳамаи сиклҳо, ки дар 10 соли охир нашр шудаанд (барои фанҳои қисмати заминавии сикли гумманитарӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ – дар панҷ соли охир) аз ҳисоби 50 нусха адабиёти таълимии дар барномаи таълимии фан номбаршуда, 25 нусха адабиёти иловагӣ барои ҳар як 100 таълимгиранда таҷҳизонида шудааст.

Муҳити электронии таълимии ташкилот таъмин менамояд:

- дастрасӣ ба барномаҳои кории таълимии фанҳо (модулҳо), таҷрибаомӯзӣ, нашрияҳои системаи электронии китобхона ва захираҳои электронии таълимии дар барнмоаҳои корӣ нишондодашуда;
- таҳкими рафти раванди таълим ва натиҷаҳои аттестатсияи фосилавӣ ва натиҷаҳои азхудкунии барномаҳои асосии таълимӣ;

Wondershare PDFelement

- ташаккули портфолиои электронии таълимгирандагон, аз ҷумла нигоҳдории корҳои таълимгирандагон, баҳо барои ин корҳо аз тарафи ҳар гуна иштирокчии раванди таълим.

Ҳангоми истифодаи нашрияҳои электронӣ МТҒ Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон бо дастрасӣ ба шабакаи Интернет барои 100 таълимгирандаи шакли рӯзонаи таълимро дорад. Ҳангоми истифодаи нашрияҳои электронӣ Донишкада ҳар як тааълимгирандаро ҳангоми таёрии мутсақилона бо ҷойи корӣ дар синфи компютерӣ бо дастрасӣ ба Интернет мувофиқи ҳаҷми фанни омӯхташаванда таъмин менамояд.

Донишкада бо маҷмӯи зарурии таъминоти литсензионии барномавӣ таъмин аст.

5.6. Таъминоти моддӣ-техникии раванди таълим

5.6.1. Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон заминаи моддӣ-техникӣ дорад, ки гузаронидани ҳамаи намудҳои омодакунии лабораторӣ, фаннӣ ва байнифаннӣ, корҳои илмӣ-тадқиқоти таълимгирандагонро таъмин менамояд, ки ба меъёрҳои амалкунандаи моддӣ-техникӣ мувофиқ аст ва гузаронидани ҳамаи намудҳои омодагии лабораторӣ, амалӣ, фаннӣ ва байнифаннӣ ва корҳои илмию тадқиқотии донишҷӯёнро, ки нақшаи намунавии таълимӣ пешбинӣ намудааст, таъмин менамояд.

5.6.2. Номгӯи таъминоти моддӣ-техникии минималии ихтисоси 1-790107 «Стоматология» дар бар мегирад:

- лабораторияҳои физика ва математика, химия, биохимия, химияи биологӣ, микробиология, вирусология, фармакология, анатомияи патологӣ, физиологияи патологӣ;
- толори анатомӣ;
- утоқу синфхонаҳои махсус таҷҳизонидашуда барои омӯзиши фанҳои гуминитарӣ ва иҷтимоӣ-иқтисодӣ, беҳдошт, саломатӣ ва тандурустии ҷамъиятӣ;
- утоқҳои симулятсионӣ барои коркарди малакаҳои амалӣ
- утоқхои барои қабул ва нишон додани беморон таҷҳизонидашуда;
- утоқҳои табибии бо таҷҳизоти зарурӣ таъминшуда барои гузаронидани кор бо кӯдакон ва наврасоне, ки кӯмаки пешгирикунанда, ташхисӣ, муолиҷавӣ ва солимгардонии стоматологиро мегиранд.

5.7. Ташкил намудани таҷрибаомӯзӣ

5.7.1. Ҳангоми татбиқи БТ тайёркунии мутахассис аз рӯи самти омодакунии 1-79 01 07 «Стоматология» намудҳои зерини таҷрибаомӯзӣ пешбинӣ карда мешаванд:

Таҷрибаомӯзии таълимӣ.

-Баъди курси 2-юм (4 ҳафта тобистон)- нигоҳубини беморон

Таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ.

- Баъди курси 3-юм (4 ҳафта тобистон) – ёрдамчии табиб - стоматологи терапевт;
- Баъди курси 4-ум (4 ҳафта тобистон) ёрдамчии табиб - стоматологи кӯдакон ва ортопед;
- Дар курси 5-ум (2 ҳафта зимистон) ёрдамчии табиб - стоматологи ҷарроҳ.

Мақсаду вазифаҳо, барномаҳо ва шаклҳои ҳисоботдиҳӣ аз тарафи Донишкада аз рӯи ҳар як намуди таҷрибаомӯзӣ муайян карда мешавад.

Таҷрибаомӯзиҳо дар муассисаҳои тиббӣ ва илмие гузаронида мешаванд, ки захираи зарурии кадрӣ ва илмӣ-техникӣ дошта, фаъолияти асосии онҳо аз мавҷуд будани объектҳо ва намудҳои фаъолияти касбии хатмкунандагон аз рӯи самти мазкури тайёркунӣ (ихтисос) ё дар кафедраҳо ва клиникаҳои Донишкада гузаронида мешаванд.

Wondershare
PDFelement

5.7.2. Аттестатсияи таҷрибаомӯзии ҷамъбастӣ дар асоси талаботи таҳияшуда ва талаботи муқарраршудаи ҳисоботи хаттӣ ё тақризи роҳбари таҷрибаомӯзӣ ва корхона гузаронида мешавад. Аз рӯи натиҷаи аттестатсия баҳо гузошта мешавад.

5.8. Хуқуқ ва вазифаҳои донишҷӯ

Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон барои таълимгирандагон имконияти воқеии иштирок кардан дар ташаккули барномаи таълимии худ, аз ҷумла таҳияи имконпазири барномаҳои фардии таълимиро фароҳам меоварад:

- омӯзиши 100%-и ҳатмии фанҳои ҳатмӣ ва фанҳои интихобии нақшаи таълимӣ пешбиникарда;
- омӯзиши ҳатмии фанҳо дар ҳаҷми 70 кредит дар соли таҳсил;
- ҳангоми таҳияи барномаи фардии таълимии худ таълимгирандагон дар МТҒ «ДТИТ» оид ба интихоби фанҳо (модулҳо) ва таъсири онҳо ба ихтисосгирииояндаи БТ омодакунии мутахассис машварат гирифта метавонанд
- мавҷуд будани ҳуҷҷатҳои мувофиқ барои аз сари нав супоридани фаннҳои (модулҳои) қаблан азхудкардашуда дар асоси аттестатсия ҳуқуқ доранд;

5.9. Корҳои илмӣ-тадқиқот

Фасли ҳатмии БТ омодакунии стоматология мебошад. Вай ба ташаккули маҷмӯии салоҳиятҳои умумӣ ва касбӣ мувофиқи талаботҳои Стандарти давлатии таълимии олии касбӣ равона карда шудааст.

Ҳангоми таҳияи барномаи корҳои илмӣ-тадқиқотӣ МТҒ «ДТИТ» ба таълимгирандагон имконият медиҳад:

- адабиёти махсус ва дигар иттилооти илмӣ-техникиро оид ба дастовардҳои илму техникаи ватанӣ ва хориҷӣ дар соҳаи мувофиқи донишҳоро омӯзад;
- дар гузаронидани корҳои илмӣ-тадқиқотӣ ё иҷрои коркардҳои техникӣ иштирок намояд;
- иттилооти илмӣ-техникиро оид ба мавзӯъ (супориш) ҷамъоварӣ, коркард, таҳлил ва мураттаб намояд;
- аз рӯи мавзӯъ ё фасли он (марҳила, супориш) ҳисобот (фасли ҳисобот) тартиб диҳад;
- дар конфренсияҳо бо маърӯза баромад кунад.

6. МАҶМӮИ ҲУҶҶАТҲОИ БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ РӮЙИ ИХТИСОСИ -79 01 07-Стоматология

6.1. Нақшаи таълимӣ аз рӯйи ихтисос

Нақшаи таълимӣ қисми маҷмӯи ҳуҷҷатҳои барномаи таълимӣ мебошад, ки рӯйхати фанҳо, ҳаҷми вақти корӣ, тратиби ҳаракат ва марҳилаҳои алоҳидаи тайёркунии фанҳои таълимӣ, таҷрибаомӯзиҳо, машғулиятҳои факултативӣ, модулҳои таълимӣ ва дигар намудҳои фаъолияти амалии таълимиро муқаррар менамояд. Накшаи таълимӣ аз рӯи ихтисос дар бар мегирад:

- номгӯй ва рамзи ихтисос, тахассус, мухлат ва шаклҳои таълим;
- нақшаи раванди таълим (бо ҳафтаҳо);
- буҷети тақсимшудаи вақт (бо ҳафтаҳо);
- нақшаи раванди таълим бо нишон додани номгӯйи блокҳо ва фанҳои ҳатмӣ, миқдори кредит (синфӣ ва берунисинфӣ) нимсолаҳо, таҷрибаомӯзиҳо ва аттестатсияи давлатӣ;
- рӯйхати (реестри) фанҳои элективӣ.

Нақшаи таълимӣ аз рӯйи ихтисоси 1-79 01 07 «Стоматология»-ро МДҒ «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон» мувофиқи санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ ва талаботи дар

Wondershare PDFelement

бандҳои 2 ва 4-и ҳуҷҷати мазкур нишондодашуда таҳия намудааст. Нақшаи таълимӣ ҳамзамон ҳуҷҷати мазкурро Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон баъди баррасии Маркази ҷумҳуриявии таълимӣ-методӣ (МҶТМ) тасдиқ менамоянд.

6.2. Нақшаи таълимии корӣ (НТК)

Нақшаи таълимии кориро (НТК-ро) МТҒ «ДТИТ» барои ихтисоси 1-79 01 07- Стоматология» ва талаботи компоненти давлатӣ ва мактаби олӣ таҳия намудааст. Барномаи корӣ сохтори барнома ва ҳаҷми вақти барои омӯзиши он заруриро бо соатҳо; речаи раванди таълим, пайдарҳамии омӯзиши фанҳоро аз рӯи курс ва нимсолаҳо, намудҳои машғулиятҳои таълимӣ ва таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ, шаклҳои аттетстатсияи фосилавӣ ва намудҳои аттестатсияи давлатии таълимиро муайян менамояд. НТК дар асоси нақшаи намунавии таълимии Раёсати таълимӣ-методӣ таҳия шуда, бо Шӯрои олимон мувофиқа карда шудааст ва аз тарафи шуъбаи таълим тасдиқ карда шудааст.

6.3. Барномаҳо аз рӯи намуди таҷрибаомӯзӣ

Барномаи аз рӯи намудҳои таҷрибаомӯзӣ (таълимӣ, истеҳсолӣ) дар асоси Стандарти давлатии таълимии маълумоти олии касбӣ бо назардошти талаботҳо ба минимуми мундарича ва дараҷаи тайёркунии хатмкунанда аз рӯуи БТ 1-79 01 07- Стоматология барои таҳкими донишу малакаҳои амалӣ, такмили малакаҳо ва усулҳои кор, гирифтани таҷрибаи амалӣ ва омодагӣ ба фаъолияти касбии табиб таҳия карда шудааст.

Барномаҳо аз рӯйи намуди таҷрибаомӯзӣ дар бар мегиранд:

- принсипҳои асосии ташкил намудани таҷрибаомӯзӣ;
- мақсаду вазифаҳои таҷрибаомӯзӣ;
- мунадарича, шакл, ҷой ва вақти таҷрибаомӯзӣ;
- салоҳияти донишҷӯён, ки дар рафти гузаштани таҷрибаомӯзӣ шакл мегирад;
- сохтор ва мундарича̣и таҷрибаомӯзӣ;
- системаи супоришҳое, ки иҷрои онҳо аз тарафи донишҷӯ дар рафти гузаштани таҷрибаомӯзӣ зарур аст;
- ҳуҷҷатҳои ҳисоботӣ аз рӯи натиҷаи гузаштани таҷрибаомӯзӣ;
- баҳои гузаштани таҷрибаомӯзӣ:
- таъминоти таълимӣ-методӣ ва иттилоотии таҷрибаомӯзӣ;

Барномаҳо аз рӯйи намуди таҷрибаомӯзӣ аз тарафи кафедраҳои тахассусӣ бо ҷалб намудани шуъбаи таҷрибаомӯзӣ ва базаи гузаштани таҷрибаомӯзӣ таҳия карда мешаванд. Ҳуҷҷати мазкур аз ҷониби шӯрои илмӣ-методӣ тасдиқ карда мешавад.

6.4. Барномаи таълимӣ аз рӯйи фанҳо

Барномаи таълимӣ аз рӯйи фан – ин қисми барномаи таълимӣ мебошад, ки мақсаду вазифаҳои курс (фан) бо баёни мавзӯъҳо ва иттилооти иловагӣ оид ба онҳоро, ки дар асоси онҳо силабус таҳия шудааст, муайян мекунад. Барномаи таълимии фан аз баёни фан, тафсири мухтасари мавзӯъҳо ва маводи таълимӣ, супоришҳо барои кори мустақилона, намунаи тестҳо, саволномаҳои хаттӣ ва шифоҳӣ, меъёрҳои баҳодиҳии дониш ва рӯйхати адабиёт иборат аст.

Ҳуҷҷати мазкурро кафедра таҳия менамояд ва баъди маъқул донистани Шӯрои методии тахассусӣ, кафедра тасдиқ менамояд.

6.5. Силлабус/Барномаи корӣ барои донишҷӯ

Силлабус – барномаи корӣ барои донишҷӯ бо баёни мухтасари курс, мақсад ва натиҷаҳои таълими донишҷӯён, инчунин равандҳо ва принсипҳои баҳодиҳии фаъолияти донишҷӯён мебошад. Силабус байни фанни омӯхташаванда, мақсаду вазифаҳои фан, номгӯи мавзӯъҳо ва давомнокии омӯзиши онҳо, супоришҳо барои

корҳои мустақилонаи донишҷӯ, намунаи супоришҳои тестӣ ва санҷишӣ, вақти машваратдиҳӣ ва речаи тафтиши дониши донишҷӯ, талаботи омӯзгор, меъёрҳои баҳогузорӣ ва рӯйхати адабиётро дар бар мегирад.

Силлабуси мазкурро кафедра таҳия менамояд ва бо Шӯрои методӣ - тахассусӣ мувофиқа намуда, аз ҷониби Шӯрои илмӣ-методӣ тасдиқ мегардад.

6.6. Аннотатсияи барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ

Аннотатсияи барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ иттилооти мухтасарро оид ба фанни таълимдиҳанда ва мундаричаи онро инъикос менамояд. Ҳуҷҷати мазкур бандҳои зеринро дар бар мегирад:

- номи фан;
- баёни мухтасари фан;
- намудҳои машғулият
- забони омӯзиш
- натиҷаҳои интизории таълим
-салоҳиятҳое, ки ҳангоми омӯзиши фан (модул) шакл мегирад
- номгӯи фаслҳои фан
- воситаҳои истифодашавандаи таълим
- шаклҳои назорати ҷорӣ ва ҷамъбастӣ.

Аннотатсияи барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ дар кафедра таҳия карда мешавад. Ҳуҷҷати мазкур алоҳида аз БТ тасдиқ карда намешавад.

7. АТТЕСТАТСИЯИҶАМЪБАСТӢ АЗ РӮЙИ ИХТИСОСИ 1-79 01 07-Стоматология

7.1. Талаботи умумӣ нисбати аттестатсияи ҷамъбастии мутахассис

Аттестатсияи ҷамъбастии табиб-стоматологи оянда супоридани имтиҳони давлатиро дар бар мегирад.

Аттестатсияҳои ҷамъбастӣ барои муайян намудани омодагии амалӣ ва назариявии хатмкунанда барои иҷрои вазифаҳои касбии барномаи мазкури таълимӣ муқаррарнамуда ва идома додани таҳсил дар интернатура ё ордантураи клиникӣ мувофиқи бандҳои 1.4 ва 1.5 барномаи мазкури таълимӣ пешбинӣ шудаанд

Имтиҳонҳои давлатӣ ба таркиби аттестатсияи ҷамъбастӣ дохилшаванда пурра ба талаботи барномаи таълимӣ аз рӯи ихтисос мувофиқ аст, ки хатмкунанда ҳангоми таҳсил азхуд кардааст.

7.1.1. Имтиҳони давлатӣ

Тартиби гузаронидан ва барномаи имтиҳони давлатӣ аз рӯи ихтисоси 1-790107 – «Стоматология»-ро МТҒ «ДТИТ» дар асоси тавсияҳои методӣ ва барномаи таълимии намунавӣ, Низомнома дар бораи аттестатсяи ҷамъбастии хатмкунандагони мактабҳои олӣ, ки аз тарафи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда шудааст, муайян мекунад.

7.2. . Талабот ба диплом ва замимаи диплом

7.2.1. Талабот ба диплом

Хатмкунандагоне, ки барномаи таълимии маълумоти олии касбиро азхуд кардаанд, дипломи намунаи давлатии дараҷаи «мутахассис»-ро аз рӯи ихтисоси 1-790107 – Стоматология мегиранд.

Wondershare PDFelement

7.2.2. Замима ба диплом

Ба дипломи намунаи давлатӣ замима бо нишон додани: дараҷаи академӣ; ихтисос; номгӯи фанҳо бо натиҷаи азхудкунии кредит аз рӯи нимсолаҳо; GPA аз рӯи нимсолаҳо ва дар ҷамъбаст; натиҷаҳои корҳои курсӣ; таҷрибаомӯзиҳои таълимӣ, педагогӣ ва истеҳсолӣ; натиҷаи аттестатсияи давлатӣ, натиҷаҳои таълим; силсилаи дипломи намунаи давлатӣ дода мешавад.

Замима бе диплом эътибор надорад.

8. НИЗОМИ ДОХИЛИИ ТАЪМИНИ СИФАТИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

8.1. Мафҳумҳои асосии кафолати сифат

Сифати таҳсилот – тавсифи маҷмӯии фаъолияти таълимӣ ва тайёркунии таълимгирандагон, ки дараҷаи мувофиқати онҳоро ба стандартҳои умумиҳатмии таълим ва талаботи тарафҳои асосии манфиатдор, инчунин дараҷаи ба даст овардани мақсадҳои ба даст даровардашуда ва натиҷаҳои барномаҳои таълимӣ мебошад.

Таъмин намудани сифат – раванди фароҳам овардани шароитҳои муайян ва ҷудо намудани захираҳои зарурӣ мебошад, ки мувофиқати мундараҷаи барномаҳои таълимӣ, имкониятҳои таълимӣ ва воситаҳои мақсадҳои гузошташуда ва дараҷаи матлуби сафатро таъмин менамояд.

Системаи дохилии таъмин намудани сифати таҳсилот дар МТҒ «МТҒ «ДТИТ»» – ин маҷмӯи сохтори ташкилии идоравӣ, ҳуҷҷатҳои дохилӣ, нишондиҳандаҳо, равандҳо ва захираҳои барои доимо баланд бардоштани сифати барномаҳои таълимӣ ва инкишофи маданиии такмили мутааассил зарурӣ мебошад.

8.2. Принсипҳои кафолати сифат

Принсипҳои кафолати сифат дар МТҒ «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон» инҳо мебошанд:

- масъулияти асосие, ки МТҒ «МТҒ «ДТИТ»» барои сифати таълими пешниҳодшаванда ва кафолати он бар душ дорад;
- баҳисобгирии талабот ва умедвории донишҷӯён, ҷамъият ва дигар шахсони манфиатдор;
- таҳлили мунтазам ва баррасии барномаҳои таълимии 1-790107 – «Стоматология»-и ба сохторҳои Донишкада мувофиқ;
- худҳисоботдиҳии давравӣ аз рӯи натиҷаҳои тайёркунии донишҷӯён аз рӯи барномаи таълимии 1-79 01 07 «Стоматология»;
- анкетаронии мунтазами донишҷӯён, хатмкунандагон ва кордиҳандагон;
- даъват намудани коршиносони беруна барои таҳлили сифати барномаҳои таълимӣ;
- шаффофияти натиҷаҳои баҳодиҳии сифат барои ҷамъият.

8.3. Стандартҳои дохилии таъминоти сифат

Системаи дохилидонишкадавии сифат ба «Стандартҳо ва дастурамал барои таъмин намудани сифати маълумоти олӣ дар фазои аврупоии маълумоти олӣ (ESG)» такя мекунад ва принсипҳои зеринро дар бар мегирад:

- сиёсати таъмини дохилии сифат;
- таҷдид ва такмили барномаҳо;
- таълими ба донишҷӯён мутамарказшуда;
- стандартҳои қабули донишҷӯён, назорати дарсазхудкунӣ, эътироф ва сертификатсия;
- стандартҳое, ки равандҳои одилона ва шаффофро ҳангоми ба кор қаблукунӣ, инкишофи касбӣ ва аз кор хориҷ намудани кормандон пешбинӣ менамояд;

Wondershare PDFelement

- стандартҳои захира ва системаҳои таълимии дастгирии таълимгирандагон (маблағгузории кофӣ барои таълим ва фаъолияти омӯзгорӣ; пешниҳод намудани захираҳои таълимии мувофиқ ва осон дастрас ва усулҳои дастгирии донишҷӯён);
- стандартҳои идоракунии иттилоот (МТҒ «МТҒ «ДТИТ»» ҷамъоварӣ, таҳлил ва истифодаи иттилооти мувофиқро барои идоракунии самараноки барномаҳои таълимӣ ва дигар самтҳои фаъолияти худро таъмин менамояд);
- МТҒ «МТҒ «ДТИТ»» иттилооти равшан, аниқ, объективӣ, мубрам ва осону дастрасро оид ба фаъолияти худ нашр мекунад;
- мониторинги доимӣ ва баҳодиҳии давравии барномаҳо;
- таъмини мунтазамии назорати сифат (литсензиякунонӣ, аккредитатсия ва ғайра)

9. ИДОРАКУНИИ ТАҒЙИРОТҲО

Дар ҳолати ворид намудани тағйирот ва таҷдиди барномаи таълимӣ кафедраи тахассусӣ сари вақт тағийротҳо ё таҷдиди мазкурро ба Шӯрои олимони Донишкада барои тасдиқ пешниҳод менамояд.

Wondershare PDFelement

Wondershare
PDFelement

замимаҳо

Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ

1. БАХШИ ФАНҲОИ ЗАМИНАВӢ
1.1. МОДУЛИ ИҶТИМОӢ-ГУМАНИТАРӢ
1.1.1. Фалсафа

Тавсифи мухтасари фан	Фалсафа аз калимаи юнонии philo (филео) - дӯст доштан ва sophia (софия) - ҳикмат гирифта шуда, маънояш дӯст доштани ҳикмат, муҳаббат ба ҳикмат ё худ меҳри ҳикмат аст. Ин истилоҳро бори аввал дар Юнони қадим Пифагор истифода бурда, худро файласуф - донандаи ҳикмат эътироф мекунад. Фалсафа - ҳамчун илм қонуниятҳои умумитарини инкишофи табиат, ҷамъият ва тафаккури инсонро меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	✓Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** дар баҳамовардани тамаддунҳо ва ба ҷаҳонисозии фарҳанг ва эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ, тайёр бошанд; ✓барои пешрафти ҷаҳонбиниашон аз унсурҳои афкории фалсафӣ, хулосаҳои зарурӣ бароварда, зиндагии маънавиро аз он тақвият бахшанд; ✓нақши донишҳои фалсафиро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори фалсафиро дар шароити ҷомеаи иттилоотӣ, танҳо ба манфиати ҷомеа равона созанд. **Тавонад:** оид ба ғояи афкори фалсафӣ андешаи дуруст пайдо карданро; ✓фаъолияти худро дар донишомӯзӣ ва барои оянда дар кори таълиму тарбия дуруст ба роҳ монад; **Аз худ намояд:** - луғату истилоҳои фанни мазкурро; ✓номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан дарҷ шудаанд; ✓номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; ✓номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютерӣ фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.1.2. Таърихи муосири Тоҷикистон

Тавсифи мухтасари фан	Таърих илмест, ки тараққиёти ҷамъияти инсониро бо тамоми амиқию гуногуншаклӣ, бо мақсади дарки кунунӣ ва самту имкониятҳои ояндааш меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - луғат ва истилоҳҳои фанни мазкурро; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро. **Тавонад:** - интихоби ғояҳои асосии фанни таърихи муосири Тоҷикистонро дуруст қабул кардан; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; - ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳо таърихӣ дар рафти машғулиятҳо; - дуруст натиҷагирӣ намудан аз хулосаҳои таҳқиқотӣ таърихӣ; - дарки дурусти мафҳум ва қонунҳои таърихӣ; - ташхиси дурусти илмии таърихи муосири Тоҷикистон аз илмҳоидигари ҷомеашиносӣ; **- Аз худ намояд:** - мақсаду вазифаҳои фанни «Таърихи муосири Тоҷикистон»- ро; - назарияҳои асосии муҳаққиқони соҳаро;

Wondershare PDFelement

	- таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси соҳаи таърихи муосири Тоҷикистонро; - истифодаи амалии методҳои тадкиқотии фанро
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбати электронӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, компютерӣ)

1.1.3. Фарҳангшиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	Фарҳангшиносӣ **-** илмест, ки комёбиҳои фарҳангии давраҳои гуногуни ҷомеаи инсониро фаро мегирад. Омӯзиши илми фарҳангшиносӣ ба аҳли башар имконият медиҳад, ки аз дастовардҳои бузурги фарҳангу тамаддуни гузаштаю имрӯзаи бархурдор шаванд ва ба пешрафти он мусоидат намоянд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - зарурияти омӯзиши фарҳанг, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фараҳангшиносӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, тафовути фарҳангшиносӣ ва аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии фарҳангшиносӣ ва бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ -ҷаҳонишавӣ ва арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - нақши фарҳанг дар ҷомеаи имрӯза. -муайян намудани, арзишҳои фарҳангӣ дар шароити ҷаҳоншумулӣ. - корбурди усулҳои асоси илмӣ дар омузиши фани фарҳангшиносӣ ***Тавонад*** - оид ба ғояи афкори фарҳангӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани масоилҳои асоси фарҳанг; - Таҳлили муқоисавӣ масоилҳои фарҳангӣ аз назари мутафаккирони мактабҳои гуногуни фалсафӣ; - Марҳилаҳои асоси ташаккулёби фарҳангшиносӣ ҳамчун илм. - Шарҳ ва тавзеҳи масоилҳои мубрами фарҳангшиносӣ. - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Малака ҳосил намояд*** - оид ба таҳлилнамоӣ; - оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ; - оид ба ҳамкорӣ кардан бо ҳамкасбон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Тахтаи электронӣ, компютери фардӣ, проектор
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Имтиҳон (тестӣ, компютерӣ)
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Дарсҳои амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ, супоришҳои тестӣ

1.1.4. Диншиносии илмӣ

Тавсифи мухтасари фан	Диншиносӣ илмӣ яке аз илмҳои ҷомеашиносӣ ва фалсафию таърихи буда, объекти он на як дини хос балки тамоми динҳое мебошад, ки инсоният дар таърихи худ доштааст ва шинохтааст. Мавзӯи бахси он масъалаҳои таърихи пайдоишу таҳаввул ва такомули динҳо мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷики, русӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - зарурияти омӯзиши диншиносӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои диншиносӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, тафовути диншиносӣ ва аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии дин ва бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ - ҷаҳонишавӣ ва арзишҳои динӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - нақши дин дар ҷомеаи имрӯза; - муайян намудани, арзишҳои динӣ дар шароити ҷаҳоншумулӣ; - корбурди усулҳои асоси илмӣ дар омузиши фани диншиносӣ. ***Тавонад***

Wondershare PDFelement

	- оид ба ғояи афкори динӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани масоилҳои асоси динӣ; - Таҳлили муқоисавӣ масоилҳои динӣ аз назари мутафаккирони мактабҳои гуногуни фалсафӣ; - Марҳилаҳои асоси ташаккулёби диншиносӣ ҳамчун илм; - Шарҳ ва тавзеҳи масоилҳои мубрами диншиносӣ; - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Малака ҳосил намояд*** - оид ба таҳлилнамоӣ; - оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ; - оид ба ҳамкорӣ кардан бо ҳамкасбон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компиютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компиютери)

1.1.5. Сотсиология

Тавсифи мухтасари фан	Сотсиология илмест, ки барқароршавӣ, рушд ва тағйироту дигаргуншавии умумиятҳои иҷтимой ва шаклҳои гуногуни зуҳуроти он: низом, сохтор ва институтҳои иҷтимоии онро меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе,ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - луғат ва истилоҳҳои фанни мазкурро; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудааст; - номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро. ***Тавонад:*** - интихоби ғояҳои асосии фанни сотсиология дуруст қабул карданро; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; - ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳои сотсиологӣ дар рафти -- машғулиятҳоро; - дуруст натиҷагирӣ намудан аз хулосаҳои таҳқиқотӣ сотсиологиро; - дарки дурусти мафҳум ва қонунҳои сотсиологиро; - ташхиси дурусти илми сотсимология аз илмҳои дигари ҷомеашиносиро ***Аз худ намояд:*** - Мақсаду вазифаҳои фанни “Сотсиология”-ро; - назарияҳои асосии муҳаққиқони соҳаро; -таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси соҳаи сотсиологияро; - истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро;
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютерӣ фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.1.6. Сиёсатшиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	Фанни мазкур барои васеъ гардонидани доираи фаҳмиши донишҷӯ дар бораи сиёсат ва ҳаёти сиёсии ҷомеа, қонуниятҳо ва махсусиятҳои аз худ намудани донишҳои назариявӣ ва амалӣ дар бораи ташаккул ва инкишофи раванду ҳодисаҳои ҳаёти сиёсӣ, самаранок истифода намудан донишҳо дар воқеияти ҷамъиятӣ, ташаккулу инкишофи қобилияту маҳорати касбии донишҷӯ дар муносибат бо падидаҳои мухталифи сиёсӣ ва танзими фаъолияти онҳо пешбинӣ шудааст.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - маданияти сухан ва бурдани баҳсҳои сиёсӣ дар робита бо намуд ва вазъи муошират ва риояи қоидаҳои гуфтор; - маҳорати мустақилона кор кардан бо адабиёти илмӣ-таълимӣ, бо манбаъҳои хаттӣ ва маводи тадқиқотӣ доир ба мавзӯъҳои мушаххас;

Wondershare PDFelement

	- мазмун, принсип, вазифа ва тартиботи сиёсиро; - барқароршавӣ ва инкишофи ҳокимияти сиёсиро; - шаклу усулҳои идоракунии ҳаёти сиёсии ҷомеаро, - қонуниятҳо, методҳо ва категорияҳои сиёсатшиносиро; - омӯзиши мафҳуми «низоъ», инкишофи донишҳо оид ба сохт, шакл ва роҳҳои ҳалли онҳо; ***Тавонад*** - малакаи муошират сиёсии шифоҳӣ дар фазои илмӣ-амалӣ; - дуруст таҳлил ва дарк намудани масъалаҳои сиёсии давлатро; - ташаккули ҷаҳонбинии сиёсӣ ва ҳақиқати сиёсиро муайян намоянд; - ҳифз намудани манфиатҳои миллии давлатро; - баланд бардоштани маданияти сиёсии шаҳрвандиро; - дуруст таҳлил намудани ахборҳои сиёсии ВАО-ро; - дарки масъалаҳои асосии ҳаёти сиёсӣ ва фаҳми дурусти моҳияти онҳо, муайян намудани тарзи муносибат ба онҳо; - тамоили инкишофи равандҳои сиёсиро кушода, вазифаи пешбининамоиро объективона иҷро намояд; ***Малака пайдо намояд*** - қобилияти таҳлил кардан ва хулосаи зарурӣ баровардад; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда тавонанд; - нишон додани маданияти сиёсӣ ва донишу малакаи илмӣ; - мустақил таҳлил кардани масъалаҳои сиёсии имрузаи давлат; - дуруст баён намудани фикру ақидаҳои худ оид ба сиёсати давлатӣ.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Китобҳои дарсӣ, кабинети лингофонӣ, компютери фардӣ, проектор
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тести компютерӣ)

1.1.7. Ҳуқуқ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Ҳуқуқ низоми қоидаҳои ба ҳама ҳатмӣ рафтор буда, аз тарафи давлат қабул, тасдиқ ва муқарар карда шуда, муносибатҳои муҳими ҷамъиятиро ба танзим медарорад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - луғат ва истилоҳҳои фанни мазкурро; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; Номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро. **Тавонад:** - интихоби ғояҳои асосии фанни ҳуқуқ дуруст қабул карданро; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; - ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳои ҳуқуқӣ дар рафти машғулиятҳо; - дуруст натиҷагирӣ намудан аз хулосаҳои таҳқиқотӣ - дарки дурусти мафҳум ва қонунҳои ҳуқуқиро - ташхиси дурусти илмии ҳуқуқ аз илмҳоидигари ҷомеашиносӣ; - **Аз худ намояд:** - мақсаду вазифаҳои фанни «Ҳуқуқ»- ро; - назарияҳои асосии муҳаққиқони соҳаро; - таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси соҳаи ҳуқуқ; - истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати электронӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, компютерӣ)

1.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ЗАБОНӢ

1.2.1.Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Бозкушоии моҳияти омӯзиши забони тоҷикӣ дар факултетҳои гуманитарӣ-ҷамъиятӣ ва табиӣ-риёзии донишгоҳҳои омӯзгорӣ. Дар ин росто, омӯзиши

	қоидаҳои навишт, аломатҳои китобат, аз худ намудани масоили марбут ба ҳуҷҷатнигорӣ, муаррифии дурусти масъалаҳои ихтисосӣ, мукотиботи ихтисосӣ, истифодаи дуруст ва самараноки луғатҳои соҳавӣ, иборахои ихтисосӣ, услуби машқҳои ихтисосӣ, кор бо матнҳои марбута ва таҳлили онҳо, маданияти нутқи донишҷӯён, одоби муошират, такмили тавонои шогирдон дар иншои эссеҳо, маърӯза аз рӯйи ихтисос пешбинӣ шудааст.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Дар натиҷаи омӯзиши фанни забони тоҷикӣ донишҷӯён бояд чунин салоҳиятҳои касбиро соҳиб шаванд: **бояд донанд:** - омӯзиши қоидаҳои навишт; -аломатҳои китобат; -аз худ намудани масоили марбут ба ҳуҷҷатнигорӣ; -муаррифии дурусти масъалаҳои ихтисосӣ; -ташреҳи истилоҳҳои ихтисосӣ; -мукотиботи ихтисосӣ; -истифодаи дуруст ва самараноки луғатҳои соҳавӣ; -ибораҳои ихтисосӣ; -услуби машқҳои ихтисосӣ; -кор бо матнҳои марбута ва таҳлили онҳо; -маданияти нутқи донишҷӯён; -одоби муошират; -такмили тавонои шогирдон дар иншои эссеҳо. **бояд тавонанд:** - иттилоотро ба дониш табдил дода тавонад; - мавқеи ихтисоси худро дар фаҳмиши забони тоҷикӣ ҷой дода тавонад; - аз нигоҳи забони тоҷикӣ ба равандҳои ҷаҳонӣ баҳо дода тавонанд. **азхуд намоянд:** -имлои забони тоҷикиро - луғату истилоҳои фанни мазкурро; - номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан интишор шудаанд; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии фанро: малака пайдо кунанд: -мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда, хулосаи зарурӣ бароранд; -мустақилона кор карда тавонанд; -истифода намуда тавонистани компютер, проектор ва интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, таъминотҳои барномавӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Саволу ҷавоб, билет, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (хаттӣ/шифоҳӣ)

1.2.2. Забони русӣ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Фанни **Забони русӣ аз рӯи ихтисос** барои факултетҳои ғайрифилологӣ таҳия гардидааст. Забони русӣ забони муошрати байни миллатҳо ба шумор меравад. Забони русӣ барои ғанӣ гардидани забони миллии мо таъсири муфид мерасонад. Оиди боигарӣ ва иқдидори забони русӣ мутафаккирони адабӣ ва ҷамъиятӣ – шоирони классики рус дар осори худ қайд намудаанд. Забони русӣ аз рӯи ихтисос барои баланд бардоштани маданияти нутқи донишҷӯён, шуурнокӣ, забондонӣ ва муошрати онҳо бо ин забон истифода бурда мешавад. Забони русӣ аз рӯи тахассус барои мукаммал намудани нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ, аз худ намудани матнҳои тахассусӣ, таҳлилу тавзеҳ додани мундариҷаи матн истифода бурда мешавад.
Намуди машғулиятҳо	Амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: -луғат ва истилоҳҳои фанни мазкурро; -номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; -номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро; Тавонад: -Интихоби ғояҳои асосии фанни забони русиро дуруст қабул карданро;

Wondershare PDFelement

	-омода намудани амсилаҳои махсуси фанро; -ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳои фани забони русӣ да рафти машғулиятҳо; -дуруст натиҷагирӣ намудани аз хулосаҳои таҳқиқотии фанни
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.2.3. Забони хориҷӣ (англисӣ) аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Мақсади асосии омӯзиши фанни мазкур аз худ намудани забони англисӣ буда, озодона баён доштани он мебошад. Инчунин, низом ва сохтори забон ва воҳидҳои забонӣ, маводи луғавиро аз бар намоянд.
Намуди машғулиятҳо	Амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** -тарзи талаффузи овозҳо, оҳанг, задагузорӣ ва хусусияҳои асосии тарзи пурраи талаффуз, ки барои робитаи касбӣ хос мебошанд; -ҳадди кифояи донистани луғатҳо дар ҳаҷми 4000 воҳиди лексикӣ, ки дорои хусусияти умумӣ, инчунин маишӣ, истилоҳотӣ, умумиилмӣ, расмӣ ва ғайра мебошанд; -проблемаҳои калимабандӣ, воҳидҳои фразеологӣ, тарзҳои асосии муошırати хаттӣ ва шифоҳӣ; -муошират, нутқи муколамавӣ ва монологӣ бо истифодаи воситаи техникӣ. ***Тавонад*:** - мантро тарҷума карда аз забони англисӣ ба забони тоҷикӣ; - фикру андешаи худро баён карда ба забони англисӣ; - ҷумлаву ибора сохта ба забони англисӣ; - матнро бо забони англисӣ озодона нақл намояд; **аз худ намояд:** - луғату истилоҳои фанни мазкурро; - номгӯи маводҳоеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯъҳои асосии ин фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, эссе, диктант
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.3. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАБИӢ-ИҚТИСОДӢ ВА ТЕХНОЛОГИЯИХОИ ИНФОРМАТСИОНӢ

1.3.1.Технологияҳои информатсионӣ

Тавсифи мухтасари фан	Барномаи таълимии мазкур барои донишҷӯёни ғайриихтисоси информатика, ки аз рӯи низоми кредитии таҳсилот таълим мегиранд, ба сифати дастури асосии омӯзиши фанни информатика пешбинӣ шудааст. ✓ Манбаи аввал омӯзиши системаи иттилоотии тасвири олам ва қонуниятҳои иттилоотии умумии сохту тарзи кори системаҳои худидора, аз қабили системаҳои биологӣ, ҷамъиятӣ ва техникӣ мебошад. Хусусияти ин системаҳо дар имкони иҷрои мақсадноки амалҳо зоҳир гардида, рафтори онҳо тавассути узвҳои қабул, табдил ва татбиққунандаи иттилоотиашон идора карда мешавад; ✓ Манбаи дуюм ба омӯзиши усулҳо ва воситаҳои техникии дарёфт, гирдоварӣ, захира, табдил, ирсол ва истифодаи иттилоот бо ёрии компютер ва василаҳои технологии муосир бахшида шудааст. Ин манба пеш аз ҳама ба татбиқи маводи таълимӣ дар ҳаёт ва ба фаъолияти амалӣ омода сохтани донишҷӯён алоқаманд мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ

Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст бояд: **Донад:** - терминалогияи асосии соҳаи компютер, фаҳмиши имкониятҳои реалӣ ва хусусияти истифодаи технологияи компютерӣ, донистани тенденсияи тараққиёт ва такмили он, аниқ муайян кардани талаботҳои худ, ҳамчун истифодабарандаи системаи компютерӣ; - методи таҳлил, сохтор, пешниҳод ва коркарди информатсия; - методи коркардабароии алгоритмҳо ва интихоби программаҳо барои ҳалли масъала бо ёрии компютер. - мутахассис аз рӯи талаботи назария ва амалия бояд тайёрии баланди тахассусӣ дошта, аз асосҳои илм бархӯрдор, фазилату маданияти баланд ва ҷаҳонбинии васеъ дошта бошад. - мутахассис ихтисоси худро комилан донад, назарияро бо амалия бипайвандад, дониши хешро мутассил баланд бардорад, доираи назарияро васеъ намояд, аз вақт самаранок истифода барад, аз усулу тарзҳои нав ва таҷрибаи пешқадам хуб огоҳ бошад, барнома ва ҳама маводи таълимиро таҳлил карда, онҳоро баҳо дода тавонад, байни шогирдон ва умуман доираи васеи мардум кори таълиму тарбияро самаранок корбаст карда тавонад. - дорои асосҳои таълифи ҳуҷҷатҳо ва барномаҳои таълимӣ дошта бошад ва онҳоро дар ташаккули мазмуни таълим истифода бурда тавонад; - системаи муассисаҳои маориф ва асосҳои идоракунии онҳоро донад; - асосҳои ташкили корҳои таҷрибавӣ ва тадқиқотиро дар соҳаи маориф донад; - дорои системаи донишҳо доир ба методология ва назарияи асосҳои методикаи таълими информатика бошад; - малакаҳои дар амалия татбиқ карда тавонистани усулҳо, шаклҳо ва воситаҳои таълими истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро дошта бошад, таҷрибаи пешқадами методиро ҷамъбаст карда тавонад; - дорои системаи донишҳо оид ба методикаи замонавии таълими истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосир дар муассисаҳои таълимии равияҳои гуногун бошад. **Тавонанд:** - иҷрои амалиётҳои асосӣ бо файлҳо ва папкаҳо дар Windows; - дуруст интихоб намудани замимаҳои зурури барои сохтани ҳуҷҷатҳо; - сохтан ва таҳрир намудани ҳуҷҷатҳо дар Word; -бо ёрии барномаи Excel кор кардан; -бо ёрии барномаи Power-Point презентатсия сохтан ва кор кардан; - истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро ҳамчун тарзи махсуси донистани олам мефаҳмад тасаввуроти том дар бораи мавқеъ ва роли истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосир дар тағироти инсон ва фарҳанги ҷаҳонӣ дошта бошад; - системаи сохторҳои асосии информатикӣ ва методи аксиоматикиро донад; - мафҳумҳои истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосир, усулҳои ададӣ, алгебра ва назарияи ададҳо, мантиқи математикӣ ва назарияи эҳтимолиро донад, умумӣ будани онҳо, ки татбиқи васеъ доранд фаҳмад, дар бораи инкишофи онҳо тасаввурот дошта бошад; - ғояҳои фундаметалӣ ва методҳои фанни информатикаро дар сатҳи эҷодӣ ба ибтидоӣ ва ҳолатҳои нав гузошта шударо донад; - методологияи сохтори модел истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро донад; - рамзҳои истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро барои ифодаи муносибатҳои миқдорӣ ва сифатӣ, инчунин соҳаҳои фан озодона истифода барад; - зарурати мантиқан қатъӣ будани матнҳои истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро фаҳмад; - малакаи гузаронидани исботҳои ҷумлаҳои информатикӣ дошта бошад; - матнҳои истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро мустақилона омӯхта тавонад; - моделҳои мушаххаси истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро дар иқтисодиёт, экология, иҷтимоиёт, равоншиносӣ донад; - усулҳои ададии мушаххаси ҳалли масъалаҳоро дар компютер донад; - асосҳои илмии курси истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро донад; - методҳои информатикӣ ва ахборотии моделиронидро, ки имконияти татбиқи

Wondershare PDFelement

	истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро дар ҷабҳаҳои гуногуни фаъолияти инсон кушода медиҳад, донад; - зина асосии таърихи истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосир донад ва дар бораи тамоюлҳои замонавии тараққиёти он тасаввурот дошта бошад; - қобилияти азхудкунии истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосир хонандагонро муайян ва онро инкишоф дода тавонад; - масъалаҳои китоби дарсии информатикаро ҳал карда тавонад; **Малака пайдо намояд.** -луғату истилоҳхои фанни мазкурро; -номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан доир шудааст; -номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудааст; -номгӯи мавзӯҳои асосии фанро. г) малака пайдо кунанд: -мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарури бароранд; -мустақил бо технологияи муосир кор карда тавонанд; -истифода намуда тавонистани компютер, проектор ва интернет. -маълумоти умумӣ дар бораи фанни истифодаи маводҳои мултимедӣ; -омӯзиши фаҳмишҳои асосии системаи оператсионии Windows ва тарзи кор бо он; -омӯзиши усулҳои кор бо барномаҳои стандартии Windows; -тағйир намудани ҳуҷҷатҳои матнӣ бо ёрии редактори матнии Word; -омӯзиши усулҳои хисобкуниҳои бисёрзинагӣ, созиши диаграмма ва гарфикҳо бо ёрии ҷадвали электронии Excel; -тақдими PowerPoint дар шакли электронӣ ё ба воситаи INTERNET; -алоқамандии PowerPoint бо барномаҳои Word, Excel ва ғайраҳо; -бунёд дохил ва истифодабарии пойгаҳи маълумотҳои маҳдуд бо ёрии ACCESS; -вирусҳои компютерӣ ва шабакаҳо; -қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунад; -таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад; -бо ҳамтоёни худ барои ҳамкорӣ кардан омода аст; -тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳо (иттилоот)-ро аз худ кардааст ва бо компютер ҳамчун ба воситаи идоракунии иттилоот кор кардан метавонад; - барои гирифтани иттилоот аз шабакаҳои глобалии интернетӣ кор кардан қобилият дорад; -аз санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ истифода бурданро омӯхтааст; -аҳамияти иҷтимоии касби оянда худро медонад ва барои татбиқи фаъолияти касбӣ ҳавасманд аст.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Синфхонаи компютерӣ,компютерҳои фардӣ, проэктор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.3.2. Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография

Тавсифи мухтасари фан	Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография аз он сарчашма мегирад, ки баъди пайдо намудани дониш ва тасавурот оид ба табиату захираҳои он донишҷӯён минбаъд донишу малакаи худро нисбати дуруст ва оқилона ҷойгиркунии соҳаҳои истеҳсолот ва дар ин асос самаранок истифода бурдани сарватҳои табиии кишвар васеъ менамоянд, инчунин ҳолати ҳозира ва ояндаи демографии кишвар хусусан таваллуд, фавт ва афзоиши аҳолии кишварро меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	**Донишҷуе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст бояд;** **Донад:** - азхуд намудан ва омӯхтани мавқеи географии Тоҷикистон; - пайдо намудани маълумот оид ба сарватҳои табиӣ, географияи ҷойгиршавӣ ва аҳамияти иқтисодии онҳоро; - пайдо намудани маълумот оид ба аҳолии Тоҷикистон: географияи ҷойгиршавӣ, афзоиши табиӣ, зичӣ, таркиби миллӣ, захираҳои меҳнатӣ; - пайдо намудани маълумот оид ба таркиби соҳавии хоҷагии халқ:

Wondershare PDFelement

	- пайдо намудани маълумот оид ба ноҳиябандии иқтисодӣ ва робитаҳои иқтисодии Тоҷикистон; - пайдо намудани маълумот оид ба мақсад ва вазифаҳои фанни демография; - пайдо намудани маълумот оид ба аҳамияти омӯзиши демографии шумора, таркиби аҳолӣ ва муҳоҷирати аҳолӣ; - пайдо намудани маълумот оид ба вазъияти демографӣ ва сиёсати демографӣ; - пайдо намудани маълумот оид ба танзими оила ва пешгуиҳои демографӣ;
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тести кампютерӣ)

1.3.3. Экология

Тавсифи мухтасари фан	Экология илмест, ки муносибати организмҳои зиндаро байни худ ва бо муҳити зист, инчунин мавқеи инсонро дар биосфера меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	**Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд:** **Донад:** ▪ мафҳумҳо, ҳодисаҳо ва мушкилотҳои экологиро; ▪ қонуниятҳои асосии муҳофизати табиатро; ▪ усулҳои ҳифзи муҳити зисти мавҷудоти зиндаро; ▪ омӯхтани гардиши моддаҳо ва намудҳои онро; ▪ аз худ намудани муҳити зист ва қонуниятҳои он; ▪ захираҳои биосфера ва ҳифзи онҳоро; ▪ нишондиҳандаҳои дигаргуншавии биосфераро; ▪ аҳамияти биосфера ба мавҷудоти зиндаро. **Тавонад:** ▪ иттиолотро ба дониш табдил дода тавонанд; ▪ мавқеи ихтисоси худро дар фаҳмиши инсони муосир доштаро таҳлил карда тавонанд; ▪ Маҳорати суханронӣ доир ба масъалаҳои глобалиро тавонад; ▪ аз нигоҳи илми экологияи инсон ба равандҳои ҷаҳони муосир баҳо дода тавонанд. **Аз худ намояд:** ▪ луғату истилоҳоти фанро аз худ намоянд; ▪ номгӯи адабиётҳои лозимиро, ки доир ба фанни мазкур аст; ▪ Мавзӯҳои таҳқиқотии илми экологияро аз худ кунад; ▪ Донишҳо доир ба масъалаҳои глобалии экологӣ аз худ кунад;
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Шифоӣ, супориши тестӣ, сӯхбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2. БАХШИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.1. МОДУЛИ ФАНҲОИ УМУМИКАСБӢ

2.1.1. Физикаи тиббӣ ва математика

Тавсифи мухтасари фан	Физикаи тиббӣ (инчунин физикаи биотиббӣ, биофизикаи тиббӣ ё физикаи амалӣ дар тиб) асосан татбиқи равишҳо, назария ва усулҳои ҷисмонӣ дар тиб ё тандурустӣ мебошад. Кафедраҳои физикаи тиббӣ одатан дар беморхонаҳо ё донишгоҳҳо таъсис дода мешаванд. Физикҳои тиббӣ дар соҳаҳои зерини тиб мавҷуданд: онкологияи радиатсионӣ, радиологияи диагностикӣ ва интервенсионалӣ, тибби ядрой ва муҳофизати радиатсионӣ. Дар амалияи клиникӣ физики тиббӣ номи як касби муайяни тиббӣ мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** ➢ мафҳумҳои асосии фанни «Физикаи тиббӣ ва математика»-ро;

Wondershare PDFelement

- ➢ аҳамияти омӯзиши фанни «Физикаи тиббӣ ва математика»-ро дар чараёни таълим;
- ➢ сохтори курси «Физикаи тиббӣ ва математика»-ро;
- ➢ методҳои гуногуни таълими физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ;
- ➢ усулҳои ташкил кардани чараёни таълими физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ;
- ➢ ташкил кардан ва таҷҳизонидани кабинети физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ;
- ➢ методҳои ташкилу гузаронидани навъҳои гуногуни дарси физикаи тиббӣ ва математикаро;
- ➢ методҳои ташкилу гузаронидани навъҳои гуногуни машғулиятҳои берунисинфӣ аз физикаи тиббӣ ва математикаро;
- ➢ методҳои ташкилу гузаронидани навъҳои гуногуни озмоишҳои физикаи тиббӣ ва математикаро;
- ➢ методҳои ташкилу гузаронидани практикуми физикаи тиббӣ ва математикаро;
- ➢ методҳои истифодаи усулҳои интерактивии таълими физикаи тиббӣ ва математикаро;
- ➢ методикаи ташаккул додани мафҳумҳо, қонунҳо, назарияҳо, доир ба манзараи муосири илмии олам, доир ба имкониятҳои васеи татбиқи қонунҳо дар техника ва технология;
- ➢ методикаи ташаккул додани ҷаҳонбинии илмӣ, дуруст фаҳмондани сохти олам;
- ➢ методикаи тарбияҳои ғоявию сиёсӣ, инсонпарварӣ, ватандӯстӣ, меҳнатдӯстӣ, башардӯстӣ, экологӣ, иҷтимоию иқтисодӣ ва ғайра.

✓ **Тавонад:**

мафҳумҳои асосии фанни «Физикаи тиббӣ ва математика»-ро шарҳу эзоҳ диҳанд;

✓ аҳамияти омӯзиши фанни «Физикаи тиббӣ ва математика»-ро дар чараёни таълим маънидод намоянд;

✓ методҳои гуногуни таълими физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ амалӣ кунанд;

✓ таълими физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ ба роҳ монанд;

✓ кабинети физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ ташкил кардаву таҷҳизонанд;

✓ навъҳои гуногуни дарси физикаи тиббӣ ва математикаро ташкилу гузаронанд;

✓ навъҳои гуногуни машғулиятҳои берунисинфӣ аз физикаи тиббӣ ва математикаро ташкилу гузаронанд;

✓ навъҳои гуногуни озмоишҳои физикаи тиббӣ ва математикаро ташкилу гузаронанд;

✓ практикуми физикаи тиббӣ ва математикаро ташкилу гузаронанд;

✓ усулҳои интерактивии таълими физикаи тиббӣ ва математикаро истифода намоянд;

✓ мафҳумҳо, қонунҳо, назарияҳо, доир ба манзараи муосири илмии олам, доир ба имкониятҳои васеи татбиқи қонунҳо дар техника ва технологияро ташаккул диҳанд;

✓ ҷаҳонбинии илмии хонандагонро ташаккул диҳанд ва сохти оламро дуруст фаҳмонанд;

✓ шавқу ҳаваси хонандагонро ба физикаву техника бедор кардаву ташаккул диҳанд, қобилияти эҷодии онҳоро инкишоф диҳанд, мақсадҳои илмро дарк намоянд, сифати таҳсилотро баланд бардоранд ва ба бошуурона интихоб кардани касб аз ҷониби хонандагон мусоидат кунанд;

✓ тарбияҳои ғоявию сиёсӣ, инсонпарварӣ, ватандӯстӣ, меҳнатдӯстӣ, башардӯстӣ, экологӣ, иҷтимоию иқтисодии хонандагонро амалӣ намоянд.

Аз худ намояд:

- методҳои гуногуни таълими физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ;
- сохтори курси физикаи тиббӣ ва математикаи мактабиро;
- луғату истилоҳои фанни мазкурро;
- номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст;

Wondershare PDFelement

	• номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; • номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютерӣ фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, асбобхои лобаратори
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.2. Биология

Тавсифи мухтасари фан	Биология - илм оиди ҳаёт буда, номаш аз маҷмӯи ду калимаи юнонӣ: bios (ҳаёт) ва logos (сухан, таълимот) ибтидо ёфтааст. Биология сохт, фаъолияти ҳаётӣ ва муҳити зисти тамоми мавҷудоти зиндаро ҳамаҷониба меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - луғат, истилоҳҳо ва номи китобҳои дарсии фани мазкурро; - аломатҳо ва зинаҳои ташаккулёбии материяи зинда; - таркиби биохимиявии мавҷудоти зиндаро; -сохтор ва хусусиятҳои физиологии организмҳоро; - тағйирпазирии ирсиро, мутатсия ва тағйирпазирии мутатсиониро, таснифи мутатсия, касалиҳои дар ин замина пайдошуда ва сабаби ба вуҷуд омадани онро; - истифодаи микроорганизмҳо дар равандҳои гуногуни технологӣ, микробиологияи саноатӣ. Муҳандисии генӣ; - Муваффақиятҳои илмии тиббӣ, биологӣ, селексияи ҷаҳонӣ ва селексияи Ватанӣ. Корҳои баанҷомрасонидаи олимони тоҷик дар соҳаи соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқ ва ғайраҳо; - истифодаи донишҳои биологиро дар соҳаҳои гуногуни истеҳсолӣ донад. ***Тавонад*** - ҷиҳатҳои хоси мавҷудияти ҳаётро нишон дода тавонад; - моҳияти ҳаётро дарк карда тавонад; ба амалан муҳаё сохтани шароитҳои зарурии ҳаётӣ сарфаҳм равад; - моҳияти асоси ягонаи бунёдии тамоми мавҷудоти зиндаро дарк намояд; - аҳамияти ин донишҳоро дар беҳдошти вазъи сиҳатии худ ва наздикон дарк намояд; - Аз ӯҳдаи ҳалли масъалаҳои амалӣ оид ба ирсият ва тағйирпазирӣ баромада тавонад; - мутатсияҳои зарарнок ва фоиданокро фарқ карда тавонад; - таърихи истифодаи донишҳои биологиро дар соҳаҳои гуногуни истеҳсолӣ шарҳ дода тавонад; муқоисапазир будани механизмҳои фаъолияти организмҳо ва технологияи муосиро шарҳ дода тавонад. - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Аз худ намояд*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.1.3. Химия

Тавсифи мухтасари фан	Химия- илм дар бораи моддаҳо, сохт, таркиб, хосият ва ба ҳамдигар табдилёбии моддаҳоро меомӯзад. Фанни «Химия» ба гурӯҳи фанҳои ҳатмии бахши фанҳои тахассусӣ аз рӯйи ихтисосҳои химия, химия-биология, химия-экология ва биология-химия дохил мешавад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Дононд:***

Wondershare
PDFelement

меоянд	- луғату истилоҳои фанни мазкурро; - номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан доир шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии фанро. ***Тавонанд:*** - иттиолотро ба дониш табдил дода тавонанд; - мавқеи ихтисоси худро дар фаҳмиши химияии умумии муосир дошта бошад; - аз нигоҳи химияи умумӣ ба равандҳои ҷаҳони муосир баҳо дода тавонанд. ***Аз худ намоянд:*** - мақсаду вазифаҳои фанни “Химия”-ро; - мавзӯҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарури бароранд; - мустақил бо асбобҳои химиявӣ кор кардан; - истифодаи амалии усулҳои тадқиқотии фанро аз худ намояд.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютер, проектор, тахтаи электронӣ, видеороликҳо, презентатсияҳо, плакатҳо.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯҳбати инфиродӣ, санҷишҳои хаттӣ.
Шакли арзёбии натиҷаи ихҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ), шифоҳӣ

2.1.4. Анатомияи одам

Тавсифи мухтасари фан	Анатомия одам илмест, ки шакл сохти бадани инсонро аз нуктаи назари инкишофи вазифаи онхо ва ба хам таъсир кардани сохтору вазифави вобаста ба мухити атроф меомузад. Анатомия аз калимаи юнони – (antemno, аз юнони-чок ё ташрех кардан) гирифта шудааст. Анатомияи одам як кисми фанни биология буда ходисахои хаётро дар бар мегирад ва инкишофи мавчудияти зинда, сохту вазифаи онхоро меомузад. Фанни анатомия тахкурсии хамаи илмхои тибби буда бе донистани он ягон сохаи мустакили тибро аз худкардан гайри имкон аст. Анатомия бо дигар фанхои биологи аз чумла бо фаннхои морфология, гисталогия, эмброология физиология сахт алокаманд аст.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - аҳмияти шахсӣ (фардӣ) ва иҷтимоии касби худро дуруст дарк намояд; - вазифаҳои фанни анатомияи одамро донад; - давраҳои асасии инкишофи бадани одам; - сохти бадани одам хусусиятҳои синнусолӣ, ҷинсӣ ва шахсӣ. - сохти узвҳои бадан дар айёми кӯдакӣ, наврасӣ ва ҷавонӣ. - сохти бадани одами болӣ - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои скелет ва мушакҳоро донад; - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои системаи асаб, системаи узвҳои ҳис, нафаскаши, ихроҷ, системаи ҳазима, ғадудҳои тарашуҳи дохили, системаи дил ва рагҳоро донад; - истифодаи маълумотҳо дар тиб - сохт ва накши анализаторҳоро; - фаъолияти инсонро дар шароити номусоид. - фарқи бадани инсон аз бадани ширхӯрон. - инкишофи мағзи сар, инкишофи нутқ. Барои чуқур аз худ намудани мавод вобастагии курси лексионӣ, амалӣ, таҷрибаи лабораторӣ, истифодабарии пепаратҳо накша, ҷадвал ва слайдҳо лозим аст. **Тавонад:** - ассимилятсия ва диссимилятсияро фарқ карда тавонад; - оид ба сохт ва функсия системаи такяву ҳаракат, узвҳои сомеа, мувозинат, ҳиссиёти мушак, ломиса, шомма маълумот дода тавонад; - оид ба сохт, функсияҳои узвҳои дохилӣ; дил, шушҳо, гурдаҳо, меъда, рӯдаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохилива мағзи сар маълумот дода тавонад; - дониши назариявӣ ва маҳоратӣ таҷрибавиро дар машғулиятҳои таҷрибавӣ ва илмию – тадқиқотӣ истифода бурдан тавонистан. . - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқотӣ назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад:

Wondershare
PDFelement

	- методҳои оддии тадқиқотҳои морфологию, анатомӣ, физиологӣ истифода бурда тавонад. - аз фанни мазкур супоришҳоро дуруст таҳия карда тавонад; **Аз худ намоянд:** - луғати истилоҳи фанни мазкурро; - номгуи мақолаҳоеро, ки доир ба анатомияи одам нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз анатомияи одам таҳия шудааст; - номгуи мавзуҳои асосии фанни анатомияи одам (давоми дарс). **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил бо асбобу объектҳои анатомӣ кор кардан; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техники фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯҳбати инфиродӣ ва кори хатӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.5. Забони лотинӣ

Тавсифи мухтасари фан	Барномаи таълимии «Забони лотинӣ» бо мақсади омӯзиши паҳлӯҳои асосии забони лотинӣ ба донишҷӯёне, ки ба омӯзиши забонҳои хориҷии кишварҳои аврупоӣ сару кор доранд ҳамчун замина омӯзонида мешавад. Хусусан ба донишҷӯёни шуъбаҳои франсавӣ, олмонӣ ва англисӣ омӯзиши забони лотинӣ муҳим ва зурур арзёбӣ мешавад, зеро забони лотинӣ модари забонҳои мазкур ба шумор рафта, бе огоҳӣ аз ин забон омӯзиши воқеии забонҳои кишварҳои ғарбӣ ба даст намеояд.
Намуди машғулиятҳо	Амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, лотинӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** -тарзи талаффузи овозҳо, оҳанг, задагузорӣ ва хусусияҳои асосии тарзи пурраи талаффуз, ки барои робитаи касбӣ хос мебошанд; -ҳадди кифояи донистани луғатҳо дар ҳаҷми 1000 воҳиди лексикӣ, ки дорои хусусияти умумӣ, инчунин маишӣ, истилоҳотӣ, умумиилмӣ, расмӣ ва ғайра мебошанд; -проблемаҳои калимабандӣ, воҳидҳои фразеологӣ, тарзҳои асосии муоширати хаттӣ ва шифоҳӣ; ***Тавонад*:** - мантро тарҷума кардан аз забони лотинӣ ба забони тоҷикӣ; - фикру андешаи худро баён кардан ба забони лотинӣ; - ҷумлаву ибора сохтан ба забони лотинӣ; - матнро бо забони лотинӣ нақл кардан; **аз худ намояд:** - луғату истилоҳи фанни мазкурро; - номгӯи маводеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯъҳои асосии ин фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техники фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, эссе, диктант
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тести комютерӣ, шифоҳӣ ва хаттӣ)

2.1.6. Гистология

Тавсифи мухтасари фан	Гистология як бахши анатомия мебошад, ки ба сохтори микроскопии бофтаҳо ва ҳуҷайраҳое, ки организмро ташкил медиҳанд, барои беҳтар фаҳмидан ва таҳлили фаъолияти онҳо тамаркуз мекунад. Гистология як ихтисосест, ки аз омӯзиши сохтори бофтаҳои органикӣ дар зери микроскоп, хоҳ одам, хоҳ ҳайвонот ё наботот иборат аст. Дар тиб, он ба ошкор ва ташхиси баъзе патологияҳо, инчунин ба корҳои сершумори тадқиқотӣ мусоидат мекунад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ

Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - аҳмияти шахсӣ (фардӣ) ва иҷтимоии касби худро дуруст дарк намояд; - вазифаҳои фанни гистологияро донад; - давраҳои асосии инкишофи бадани одам; - сохти бадани одам хусусиятҳои синнусолӣ, ҷинсӣ ва шахсӣ. - сохти узвҳои бадан дар айёми кӯдакӣ, наврасӣ ва ҷавонӣ. - сохти бадани одами болӣ - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои скелет ва мушакҳоро донад; - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои системаи асаб, системаи узвҳои ҳис, нафаскаши, ихроҷ, системаи ҳазима, ғадудҳои тарашуҳи дохили, системаи дил ва рагҳоро донад; - сохт ва накши анализаторҳоро; - фаъолияти инсонро дар шароити номусоид. - фарқи бадани инсон аз бадани ширхӯрон. - инкишофи мағзи сар, инкишофи нутқ. Барои чуқур аз худ намудани мавод вобастагии курси лексионӣ, амалӣ, таҷрибаи лабораторӣ, истифодабарии пепаратҳо накша, ҷадвал ва слайдҳо лозим аст. **Тавонад:** - ассимилятсия ва диссимилятсияро фарқ карда тавонад; - оид ба сохт ва функсия системаи такяву ҳаракат, узвҳои сомеа, мувозинат, ҳиссиёти мушак, ломиса, шомма маълумот дода тавонад; - оид ба сохт, функсияҳои узвҳои дохилӣ; дил, шушҳо, гурдаҳо, меъда, рӯдаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохилива мағзи сар маълумот дода тавонад; - дониши назариявӣ ва маҳоратӣ таҷрибавиро дар машғулиятҳои таҷрибавӣ ва илмию – тадқиқотӣ истифода бурдан тавонистан. -донишҷӯйён бояд донишҳои гирифта ва сарчашмаи адабиётҳоро барои минбаъд болоравии сатҳои тайёрии назариявии худ истифода бурда тавонад. - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқотӣ назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад: - методҳои оддии тадқиқотҳои морфологию, анатомӣ, физиологӣ истифода бурда тавонад. - аз фанни мазкур супоришҳоро дуруст таҳия карда тавонад; **Аз худ намоянд:** - луғати истилоҳи фанни мазкурро; - номгуи мақолаҳоеро, ки доир ба анатомияи одам нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз анатомияи одам таҳия шудааст; - номгуи мавзуҳои асосии фанни анатомияи одам (давоми дарс). **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил бо асбобу объектҳои анатомӣ кор кардан; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯхбати инфиродӣ ва кори хатӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.7. Физиологияи нормалӣ

Тавсифи мухтасари фан	Физиологияи нормалӣ таълими хотимавӣ дар қисмати таълимӣ то клиникии биологию тиббии донишҷуён биохимия, анатомия, гистология, аз тарафи дигар бо физиологияи патологӣ, фармокология, ва фанҳои препедевтикии клиникӣ алоқаманд аст. Ин фан дар асоси муносибати таҳлилию синтетикӣ бо баҳодиҳии функсияҳои гуногуни организми солим аз нуқтаи назари механизмҳо ва танзими онҳо таълим дода мешавад. Асоси илмии ин фан пешбинии вазъи фаъолият, қобилияти корӣ ва саломатии инсон мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** -ахмияти шахсӣ (фардӣ) ва ичтимоии касби худро дуруст дарк намояд;

Wondershare PDFelement

	- вазифаҳои фанни физиологияи нормалиро донад; - давраҳои асосии инкишофи бадани одам; - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои системаи асаб, нафаскашӣ, ихроҷ, ҳазми хурок, мубодилаи моддаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохилӣ, хун, дил ва рагҳоро донад; - истифодаи маълумотҳо дар тиб. - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои фаьолияти функсионалии узвҳоро донанд; - сохт ва накши анализаторҳоро; - пешгирии касалиҳо ва обутоб додани мушакҳои бадан; - фаъолияти инсонро дар шароити номусоид. Барои чуқур аз худ намудани мавод вобастагии курси лексионӣ, амалӣ. таҷрибаи лабораторӣ, истифодабарии препаратҳо, нақша, ҷадвал ва слайдҳо лозим аст. **Тавонад:** - ассимилятсия ва диссимилятсияро фарқ карда тавонад; - оид ба сохт, функсия ва гигиенаи узвҳои сомеа, мувозинат, ҳиссиёти мушак, ломиса, шомма маълумот дода тавонад; - оид ба сохт, функсияҳои узвҳои дохилӣ; дил, шушҳо, гурдаҳо, меъда, рӯдаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохилӣ ва мағзи сар маълумот дода тавонад; - дониши назариявӣ ва маҳораи таҷрибавиро дар машғулиятҳои таҷрибавӣ ва илмию – тадқиқотӣ истифода бурдан тавонистан. -донишҷӯйён бояд донишҳои гирифта ва сарчашмаи адабиётҳоро барои минбаъд болоравии сатҳи тайёрии назариявии худ истифода бурда тавонад. - қобилияти таҷлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад: - методҳои оддии тадқиқотҳои морфологию, анатомӣ, физиологӣ. - аз фанни мазкур супоришҳоро дуруст таҳия карда тавонад; **Аз худ намоянд:** - луғати истилоҳи фанни мазкурро; - номгуи мақолаҳоеро, ки доир ба физиологияи одам ва ҳайвонот нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз анатомия ва физиология таҳия шудааст. **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил бо асбобу объектҳои физиологӣ кор кардан; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ ва кори хаттӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.8.Химияи биологӣ

Тавсифи мухтасари фан	Химияи биологӣ илмест, ки ба омӯзиши таркибу сохти химиявии моддаҳои ба таркиби организмҳои зинда дохилшаванда, роҳҳои ҳосилшавӣ ва вайроншавии онҳо машғул мебошад. Дар ин қисм бояд доир ба масъалаҳои ташаккулёбӣ ва таърихи инкишофи химияи биологӣ, саҳми олимони Тоҷикистон дар инкишофи он пайдоиши истилоҳҳои асосӣ, алоқаи он бо дигар фанҳо, аҳамияти саноатӣ, тиббӣ ва биологии химияи биологӣ, роли он дар инкишофи саноат, кишоварзӣ ва илм маълумотҳо дода шаванд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст бояд: **донад;** - фаҳмиш оид ба биохимия ва вазифаҳои он; - мафҳумҳои асосии биохимия, шохаҳои фанҳои биохимияро, таърихи ташаккули фанро; - дар бораи, аминокислотаҳо, карбогидратҳо, витаминҳо, ферментҳо ва кислотаҳои нуклеӣ; - дар бораи пайдоиши фанни биохимия ва табаддулотҳои организми зиндаро; - дар бораи равандҳои биохимиявӣ;

Wondershare PDFelement

	- фаъолияти организмҳои зинда дар протсесҳои биохимиявиро; - табаддулотҳои биохимиявии организмҳоро; **тавонад**; - шинохтани пайвастагиҳои муҳимтарини биохимиявиро; - шинохтани ҳодисаҳои биохимиявӣ, сабабу натиҷаи онҳоро; - алоқамандии табиату инсонро дарк карда тавонанд; **аз худ намояд**; - луғату истилоҳҳои фанни мазкурро; - номгӯи адабиёту мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электорӣ, ҷамъовардаҳои табиати зинда
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳӣ)

2.1.9. Таърихи тиб

Тавсифи мухтасари фан	Тиб як илм ва фаъолиятест, ки ҳама намуди бемориҳоро меомӯзад, пешгирӣ ва онҳоро ба натиҷаи муваффақ – барқароршавӣ мебарад. Тақсимоти дору ба дарунӣ, ё табобатӣ, ки табибон иллатҳои узвҳои даруни баданро бо ёрии воситаҳои гигиенӣ муолиҷа намуда, доруи дарун ва берунро таъин мекунанд ё ҷарроҳӣ - табобати бемориҳои узвҳои берунӣ, осеби устухонҳо, мушакҳо ва узвҳое, ки дахолати дохили баданро талаб мекунанд, табобати бароҳат ҳанӯз дар давраи пеш аз таърих буд; баъдтар хар яке аз ин шохахо ба кисмхои алохида чудо мешаванд. Тибби пеш аз таърих ё ибтидоӣ - маҷмӯи дониш, ғоя ва малакаҳо оид ба табиат ва усулҳои табобати бемориҳое, ки одамони ибтидоӣ доштанд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - бемориҳои асосии одами ибтидоӣ ихтилоли ғизо, бемориҳои пӯст, бемориҳои сироятӣ, ҷароҳатҳо, захмҳо ва шикастаҳое мебошанд, ки дар шикор ё дар ҷанг гирифта шудаанд; - бемориҳои устухон, асосан артритҳои узвҳо, дар қадим махсусан зуд-зуд мушоҳида мешуданд; - суръати такрористеҳсоли аҳолӣ дар давраи палеолит эҳтимолан ба суръати шикорчиён ва ҷамъоварони муосир наздик буд - ба ҳисоби миёна ҳар як зани солим дар се сол таваллуд мекунад.; - дар давраи палеолит инсон дар шароити хоҷагидории мувофиқ - шикор ва ҷамъоварӣ зиндагӣ мекард, ки дар натиҷа ӯ асосан тарзи ҳаёти бодиянишиниро пеш мебарад. **Тавонад:** - иттилоотро ба дониш табдил додан; - донишҳои назариявӣ ва маҳорати таҷрибавиро дар машғулиятҳои таҷрибавӣ ва илмию – тадқиқотӣ истифода бурда тавонистан. - интихоби ғояҳои асосии фанни таърихи тиброи дуруст қабул кардан; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; - ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳои сохти таҷрибавии ва мушоҳидавиро дар рафти машғулиятҳоро; - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунанд; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда тавонанд; - дар амал донишҳои назариявиро дар соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқ истифода карда тавонанд; - сифати корҳои иҷрошударо назорат бурда тавонанд; - масъалагузори карданро омӯхта онро иҷро карда тавонад; - мустақилона қарор қабул карда тавонанд. **Аз худ намояд:** -мақсаду вазифаи фанни “Таърихи тиб” – ро; - назарияҳои асосии олимони соҳаро; - истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро. - номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан доир шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд;

Wondershare PDFelement

	- номгӯи мавзӯҳои асосии фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.10. Бещдошти умумӣ

Тавсифи мухтасари фан	Тандурустии ҷамъиятӣ ва ҳифзи саломатӣ (инчунин тандурустии ҷамъиятӣ) як соҳаи тиб мебошад, ки системаи тандурустии ҷамъиятӣ ва ташкилотҳои тандурустӣ, инчунин мушкилоти иҷтимоии (ҷамъиятии) тандурустиро меомӯзад. Ин асоси назариявии нигахдории тандурустӣ мебошад. Тандурустии ҷамъиятӣ омӯзиш ва таҳияи пешниҳодҳои стратегӣ ва тактикии ташкилӣ, тиббӣ ва иҷтимоӣ мебошад, ки ба ҳифз ва баланд бардоштани сатҳи саломатии аҳолӣ ва сифати ёрии тиббӣ нигаронида шудаанд. Тандурустии ҷамъиятӣ аз рӯи хусусияти фаъолияти худ омӯзиши таъсири табобатӣ, инчунин таъсири манфии омилҳо ва шароити иҷтимоӣ ба саломатии аҳолӣ ва гурӯҳҳои он, таҳияи тавсияҳои илмӣ асоснок оид ба рафъ ва пешгирӣ мебошад. таъсири шароити ичтимоӣ ва омилхои ба саломатии инсон зараровар ба манфиати хифз ва баланд бардоштани дарачаи саломатии ахоли.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Точикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - омӯзиши асосҳои назариявӣ ва ташкилии нигаҳдории тандурустӣ; - омӯзиши таъсири шароити иҷтимоӣ ва тарзи зиндагӣ ба саломатии аҳолӣ; - таҳияи меъёрҳои арзёбии саломатии ҷамъиятӣ; - тартиб додани пешгуии илмӣ дар сохаи муҳофизати саломатии аҳолӣ; - тадқиқот оид ба проблемаҳои ахолӣ ва алоқаи онҳо бо саломатии ҷамъиятӣ. - омӯзиши равандҳои урбанизатсияро; - омӯзиши экологияи инсонро. **Тавонад:** - инкишофи аспектҳои санитарию эпидемиологии нигаҳдории тандурустӣ; - кор карда баромадани тадбирҳои сотсиалию иқтисодӣ ва профилактикии тиббӣ; - тартиб додани маҷмуи барномаҳои кам кардан ва барҳам додани касалиҳои маъмултарин ва вазнин; - кор карда баромадани масъалаҳои банақшагирӣ ва идоракунии ёрии тиббию профилактики ба ахолӣ; - инкишоф додани проблемаҳои иқтисодиёти тандурустӣ ва маблаггузории он; - кор карда баромадани тадбирҳои тарғиб ва ҷорӣ намудани тарзи ҳаёти солим, таълиму тарбияи гигиенӣ: - таҳияи чораҳо ва амалҳо дар ҳолати офати табиӣ ва дигар ҳолатҳои фавқулодда. **Аз худ намоянд:** - луғати истилоҳи фанни мазкурро; - омӯзиши асосҳои ҳуқуқӣ ва ахлоқии тандурустӣ; - омӯхтани талаботи аҳолӣ ба ёрии тиббӣ ва имконоти он дар амбулатория ва беморхона. **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил бо асбобу объектҳои беҳдоштӣ кор кардан; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ ва кори хаттӣ

Wondershare PDFelement

Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.11. Фармокология

Тавсифи мухтасари фан	Фармакология илми биологӣ-тиббиест, ки таҳия, тавлид, таҳлил ва назорати сифати моводи дорувориро меомӯзонад. Дар ин фан роҳҳои нигаҳдорӣ, гузаронидайн ва таснифи доруҳо низ омӯзонида мешаванд. Дар шакли васеъаш илм дар бораи маводҳои фаъоли физиологӣ.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд донад: - луғату истилоҳои фанни мазкурро; - номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан доир шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии фанро Тавонад: - интихоби ғояҳои асосии фанро дуруст қабул кардан; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; - тавлиду таҳлили маводҳои доруворӣ - дарки дурусти мафҳум ва қонунҳои фармакологӣ; Аз худ намояд: - мақсаду вазифаҳои фанни «Фармакология» - ро; - назарияҳои асосии муҳаққиқони соҳаро; - таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси соҳаи фармакологияро; - истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро. - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил роҳҳои ворид намудани доруҳо ба организмро аз худ намояд.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, корҳои лабораторӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2. БАХШИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.2.1. Бемориҳои дарунӣ

Тавсифи мухтасари фан	Бемориҳои дарунӣ (терапия, бемориҳои дарунӣ) як соҳаи тиб буда, бо масъалаҳои этиология, патогенез ва зуҳуроти клиникии бемориҳои узвҳои дарунӣ, ташхиси онҳо, табобати ғайриҷарроҳӣ, пешгирӣ ва барқарорсозӣ машғул аст. Ба соҳаи терапия бемориҳои узвҳои нафаскашӣ (пулмонология), системаи дилу раг (кардиология), узвҳои меъдаю рӯда (гастроэнтерология), системаи пешоб (нефрология), бофтаҳои пайвандкунанда (ревматология) ва ғайра дохил мешаванд.Духтурон бо табобати ғайриҷарроҳии бемориҳои дарунӣ машғуланд. терапевт (интернист) номида мешаванд (аз дигар therapeutēs юнонӣ, ғамхор.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои бемориҳои дарунӣ донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - мазмуни мафҳумҳои гастроэнтерология - бемориҳои рӯдаи меъда, пульмонология - бемориҳои шуш, гепатология - бемориҳои ҷигар, нефрология - бемориҳои гурда, кардиология - бемориҳои системаи дилу рагҳо, гематология - бемориҳои хун ва узвҳои хунсоз, ревматология - бемориҳои бофтаи пайвандак, эндокринология - бемориҳои системаи эндокринӣ, гериатрия - табобати беморони солхӯрда, тибби варзишӣ - тағйироти патологӣ, ки ҳангоми варзиш ба амал меоянд, методҳои тадқиқотӣ ва ғайраҳо. 2. Донанд. - бемориҳои сироятӣ бемориҳое мебошанд, ки аз микроорганизмҳои патогенӣ ба вуҷуд меоянд;

Wondershare PDFelement

	- чи гуна бартараф намудани бемориҳои системаи дилу рагҳо; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои хун ва узвҳои хунсоз; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои системаи эндокринӣ; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои гурда; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои рӯдаи меъда. 3. Аз худ намоянд: - табобати беморони солхӯрда; - тағйироти патологӣ, ки ҳангоми варзиш ба амал меоянд; - бемориҳои бофтаи пайвандак; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.2. Пешгирии бемориҳои стоматологӣ

Тавсифи мухтасари фан	Стоматология як соҳаи тиб буда, бо омӯзиши дандонҳо, сохтор ва фаъолияти онҳо, бемориҳои онҳо, усулҳои пешгирӣ ва табобати онҳо, инчунин бемориҳои пуфак, даҳон ва минтақаҳои наздисарҳадии рӯй ва гардан машғул аст. Бемориҳои дандонпизишкӣ – бемориҳои бофтаҳои пародонтӣ ва бофтаҳои дандонҳо (ҳам сахт ва ҳам нарм). Бемориҳои дандонпизишкӣ, усулҳои пешгири ва табобати онҳо, инчунин бемориҳои пуфаки даҳон, даҳон ва минтақаҳои сарҳадии рӯй ва гарданро соҳаи махсуси тиб – стоматологӣ ҳал мекунанд. Сабабҳои асосии бемориҳои дандонҳо инҳоянд: таъсири омилҳои беруна (зарари механикӣ, сӯхтаҳои кимиёвӣ, радиатсионӣ ва ғайра. барои тафсилоти бештар ба мақолаи осебпазирии дандонҳо нигаред); бемориҳои узвҳои дохилии шахс, ки боиси ихтилоли мубодилаи моддаҳо дар бадан мешаванд (бемориҳои мубодилаи моддаҳо), инчунин бемориҳои ирсии мубодилаи моддаҳо; норасоӣ ё зиёд будани фтор; ихтилоли мубодилаи витаминҳо.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои стоматология донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - пешгирии аввалия муҳимтарин ва шояд муҳимтарин қисми тамоми чораҳои пешгирикунанда мебошад; - бемории маъмултарини дандонҳо кариес мебошад; - ба гайр аз кариес бемориҳои пульпит, пародонтит, флюороз, перикоронит, гиперестезияи дандон бештар маъмуланд. - беҳтарин усулҳои мубориза бо бемориҳои дандонпизишкӣ ин гигиенаи даҳон ва муоинаи мунтазами духтури дандон мебошад; - нуқсонҳои бебозгашти сирдор, ки дар натиҷаи бемории целиак табобатнашуда ба вуҷуд меоянд ва ғайра. 2. Донанд. - барқарорсозии дандонҳо дар табобати кариесҳои дандонпизишкӣ (пломбаҳо); - табобати эндодонтикии канали реша барои табобати илтиҳоб дар селлюлоза дандонпизишкӣ; - ҷарроҳии дандонҳое, ки барқарор карда намешаванд; - миқёси дандон барои табобати бемориҳои пародонт; - натиҷаи вайрон шудани минерализатсияи бофтаҳои он, ки метавонад дар натиҷаи суст инкишофёбии модарзодии сирдор ва як қатор бемориҳои барвақтии кӯдакӣ ба вуҷуд ояд (масалан, рахит). 3. Аз худ намоянд: - табобати бемориҳои стоматологӣ; - табобат метавонад, масалан, аз хориҷ кардани минтақаҳои зарардида тавассути дастос иборат бошад; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ

таъминоти техникии фан	
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.3. Психиатрия, психологияи тиббӣ

Тавсифи мухтасари фан	Психиатрия илм дар бораи зуҳурот, этиология ва патогензи ихтилоли рӯҳӣ, пешгирию табобати он ва ҳамчун ташкили ёрӣ ба беморони рӯҳӣ мебошад. Предмети илми психиатрияро зуҳуроти нозологие ташкил медиҳанд, ки бевосита бо фаъолияти рӯҳӣ алоқамананданд. Вазифаи илми психиатрия ҳамчун соҳаи илми тиб аз омӯзиши ҷараён ва моҳияти бериҳои рӯҳӣ, зуҳуротҳои клиникӣ ва табобату пешгирии онҳо иборат аст. Психологияи тиббӣ яке аз соҳаҳои психологияи умумӣ мебошад, ки ба омӯзиши таъсири хусусиятҳои психологии шахсияти бемор ба раванди сиҳатёбӣ, инчунин ба таъмини системаи оптималии таъсироти табобатӣ машғул аст.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе,ки фанни мазкурро аз худ кардааст,бояд: Донад: -дастовардҳои илми психологӣ, мушкилот ва равандҳои асосии он; -замина, имконият ва ҷараёни инкишофи шахсияти инсон; -тафовути психология аз дигар илмҳо; -Мафҳумҳои асосии фанни психологияи тиббиро; -намудҳои беморие, ки ба психологияи тиббӣ дохил мешаванд; -хусусиятҳои психологии раванди бемориро. Тавонанд: -дар амал татбиқ намудани донишҳои назариявӣ, ки ҳангоми дарс аз худ намудаанд; -истифодаи роҳу усулҳои омӯзиш ва ташхиси психологӣ мувофиқи нишондиҳандаҳои инкишофи асабу психикии кудакони синну соли гуногун; -мунтазам савияи дониш, маҳорат ва малакаи касбии худро такмил дода, аз технологияи нави муосир истифода баранд; -усулҳои асосии таъсиррасонии психологӣ-тиббиро; -ислоҳи вайроншавиҳои шахсиятро -малакаи риоя намудани меъёрҳои фаъолияти психолог дар клиникаро; -дарки дурусти мафҳум ва қонунҳои психологияи тиббиро; -ташхиси дурусти илми психологияи тиббӣ аз дигар соҳаҳои психология. Аз худ намоянд: -назария ва амалияи омузиши хусусиятҳои синнусоли ва қонуниятҳои инкишофи психикии кӯдакон, ки он дар адабиётҳои илмӣ, методӣ, таълимӣ ва таҷрибаи амалӣ нишон дода шудаанд; -роҳ, усул, воситаҳои омузиш ва ташхис намудани инкишофи фаъолияти психикии кӯдакон ва ташаккулдиҳии шахсияти кӯдак, таъмин намудани омодагии ӯ ба мактаб дар ҳамкорӣ бо волидону муаллимони мактаби ибтидоӣ; -мақсаду вазифаҳои фанни психологияи тиббиро; -ислоҳоти махсус ва таърифҳои асосии фанни мазкурро; -ҳодисаҳои психикиро; -вайроншавиҳои муайяни шахсиятиро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯхбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тести компютерӣ)

2.2.4. Стоматологияи ортопедӣ

Тавсифи мухтасари фан	Стоматологияи ортопедӣ як бахши стоматологияи умумӣ ва қисми мустақили ортопедияи умумӣ мебошад. Илми шинохтан, пешгирӣ ва табобати беморони гирифтори аномалияҳо, нуқсонҳои бадастомада,

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

	чароҳатҳо ва деформатсияи узвҳои хоидан ва дастгоҳи нутқ. Ин як соҳаи тибби клиникӣ буда, этиология ва патогенези бемориҳо, аномалияҳо, деформатсия ва осеби дандон, даҳон ва дигар узвҳои холигоҳи даҳон ва минтақаи ҷоғ-рӯро меомӯзад, усулҳои ташхис, табобат ва пешгирии онҳоро таҳия мекунад. Дар як вақт стоматологияи ортопедӣ бо ортодонтия робитаи ногусастанӣ дошт, бинобар ин шумо метавонед дар адабиёт ҳамон асосгузорони ин фанҳоро пайдо кунед. Дар оянда ортодонтия аз ҳисоби таҳия ва мураккаб шудани ҳам ташхис ва ҳам усулҳои табобат ва пешгирии деформатсияи дандонҳо ҳамчун як самти мустақил инкишоф ёфт.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои бемориҳои сироятӣ донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - стоматологияи ортопедӣ ягона самт мебошад, ки онро на танҳо дар амбулаторӣ, балки дар асоси статсионарӣ низ амалӣ кардан мумкин аст; - протези дандон ба чунин намудҳо тақсим мешавад: микропротези, протези ҷудошаванда ва протези устувор, «протези ба имплантатсияҳо», протези клиндер, протези пулакӣ, протези шартан ҷудошаванда; - протезкунӣ дар ҳолати қисман ё пурра набудани дандонҳо истифода мешавад; - протезҳои ҷудошаванда вобаста ба мавҷудият ё набудани дандонҳо метавонанд пурра ё қисман бошанд; - дар стоматологияи ортопедӣ намудҳои гуногуни протезҳо барои протези собит истифода мешаванд ва ғайраҳо. 2. Донанд. - пешгирии патологияҳо як нуктаи асосӣ гардид, ки муайян кард, ки ортодонтҳо бо кӯдакон кор мекунанд ; - протезҳое, ки нуқсонҳои пас аз ҷарроҳӣ ё пас аз осеби минтақаи ҷоғ-рӯро дар натиҷа ҷуброн мекунанд; - протезҳое, ки дарҳол пас аз ҷарроҳӣ кати сунъиро ташкил медиҳанд, барои шароити мусоидтар барои протезсозии минбаъда; - протези омехта – протези бо маснуоти ортопеди, ки аз элементхои кисмхои протези чудошаванда ва устувор иборат аст. 3. Аз худ намоянд: - истеҳсол ва насби дандонҳои доимӣ ва статсионариро; - тарзи табобати микропротезҳо (як воҳиди мустақил); - тарзи табобати кермет (салоле, ки дар хӯлаи металлӣ гузошта шудааст); - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.5. Ҷарроҳии ҷоғу рӯй

Тавсифи мухтасари фан	Ҷарроҳии даҳон ва ҷоғ-рӯ як ихтисоси ҷарроҳӣ буда, бемориҳо ва шароити мухталифи рӯй, даҳон, даҳон, сар ва гарданро табобат мекунад. Як ҷарроҳи даҳон ва ҷарроҳӣ дар табобати комплекси кранио-максиллофассиалӣ ва минтақаи гардан тахассус дорад. Маҷмааи коса-максиллофасиалӣ аз ҷиҳати анатомӣ минтақаҳои рӯй ва майнаи косахонаи сар, ҷоғи поён, холигоҳи даҳон ва сохторҳои ба он алоқамандро дар бар мегирад. Ҷарроҳии даҳон ва ҷоғи рӯй як ихтисоси ҷарроҳии дар сатҳи байналмилалӣ эътирофшуда мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълимие, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд донад: - ҷароҳатҳои бофтаҳои нарм ва сахти минтақаи ҷоғ-рӯ, сар, гардан (шиканиҳои ҷоғҳои боло ва поён, устухонҳои бинӣ, устухонҳои зигоматикӣ, деворҳои орбитаҳо, устухонҳои устухони косахонаи сар ва

Wondershare
PDFelement

	ғайра.); - нуқсонҳои модарзодии коса-рӯй, аз қабили кафи лаб ва танг, рахҳои мобайнии рӯй, нуқсонҳои модарзодӣ ва пайдошудаи устухони косахонаи сар (ҷарроҳии коса-рӯ) ва ғайра; - бемориҳои чирку илтиҳобии сар ва гардан (абсцессҳо, флегмона ва ғайа.). Тавонад - бартараф намудани варамҳои неки сар ва гардан (кистаҳо, варамҳо ва ғайра.); - бартараф намудани варамҳои ашаддии сар ва гардан (саратони пӯст, луобпардаи даҳон, ғадудҳои даҳон ва ғайра.) - табобати парез, фалаҷ дар минтақаи ҷоғи рӯй; - табобати патологияҳои ҷарроҳии буғумҳо; - ҷарроҳии ортогнатикӣ: табобати ҷарроҳӣ ва ислоҳи деформатсияи дантоалвеолярӣ, окклюзия, табобати синдроми апноэ дар хоб; - ҷарроҳии эстетикии сар ва гардан: блефаропластика, отопластика, ринопластика, септопластика, гениопластика, бартараф кардани донаҳо, липосаксияи гардан, трансплантатсияи мӯй ва дигар мудохилаҳои косметикӣ. Аз худ намояд: - табобати ҷарроҳии варамҳои сар ва гардан бо барқарорсозии микрохирургӣ; - чарроҳии асаби руй ва холигии даҳон; - таърифҳо, мафҳумҳои асоси ва ислоҳоти махсуси фанни ҷарроҳии даҳон ва ҷоғ-рӯ-истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Комютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, тахтаи синфӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбатӣ инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тести компютерӣ)

2.2.6. Масолеҳшиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	Масолеҳшиносӣ як соҳаи байнисоҳавии илмест, ки тағирёбии хосиятҳои маводро дар ҳолати сахт ва моеъ вобаста ба баъзе омилҳо меомӯзад. Хусусиятҳои омӯхташуда инҳоянд: сохтори моддаҳо, хосиятҳои электронӣ, гармӣ, химиявӣ, магнитӣ, оптикии ин моддаҳо. Масолеҳшиносиро метавон ба он соҳаҳои физика ва химия мансуб кард, ки хосиятҳои маводро меомӯзанд. Илова бар ин, ин илм барои омӯхтани сохтори мавод як қатор усулҳоро истифода мебарад. Масолеҳшиносии стоматологӣ як соҳаи амалии илм аст, ки ба эҷоди нав ва такмил додани маводи сершумори маълум, омӯзиши хосиятҳои технологӣ ва клиникии онҳо вобаста ба амалияи дандонпизишкӣ нигаронида шудааст. Масолеҳшиносӣ инчунин як қисми муҳими криминалистика ва таҳлили нокомӣ мебошад. Тафтиши мавод, маҳсулот, сохтор ё ҷузъҳое, ки ноком ё дуруст кор намекунанд, ки боиси осеби шахсӣ ё хисороти молӣ мешаванд. Чунин тафтишот калиди дарк кардани сабабхои фалокат ва ходисахои гуногуни авиационӣ мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - таърихи пайдоиш ва инкишофи материалшиносӣ дар стоматология; - материалҳои асосӣ онҳое мебошанд, ки аз онҳо протезҳо, асбобҳо, пломбаҳо тайёр карда мешаванд; - нисбат ба масолеҳи стоматологӣ талабҳои баланд гузошта мешаванд; - маводҳо аз якдигар бо хусусиятҳои физикӣ-механикӣ, химиявӣ ва технологӣ фарқ мекунанд; - муқовимат ба ҳама гуна таъсироти имконпазири муҳити даҳон; - бо сохтори бофтаҳои сахти дандон робитаи мустаҳкам ва доимиро таъмин мекунад;

Wondershare PDFelement

	- дар дандонпизишкӣ аксар вақт маҷмӯаи маводҳои табиати химиявии гуногун истифода мешаванд, зеро ҳеҷ яке аз маводҳоро идеалӣ ҳисоб кардан мумкин нест; - хусусияти муҳимтарини маводи дандонпизишкӣ барои пӯшидани селлюлоза бавосита мутобиқати биологии онҳо мебошад. **Тавонад:** - азназаргузаронии маводҳо барои омодакунии протезҳо; - тарзи омода намудани протезҳо; - тарзи омода намудани пломбаҳои аз маводҳо; **Малака пайдо намояд:** - мустақил кор кардан бо маводҳои стоматологӣ; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техники фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯхбати инфиродӣ ва кори хатӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.7. Стоматологияи муолиҷавӣ

Тавсифи мухтасари фан	Стоматология як соҳаи тиб буда, бо омӯзиши дандонҳо, сохтор ва фаъолияти онҳо, бемориҳои онҳо, усулҳои пешгирӣ ва табобати онҳо, инчунин бемориҳои пуфак, даҳон ва минтақаҳои наздисарҳадии рӯй ва гардан машғул аст. Бемориҳои дандонпизишкӣ – бемориҳои бофтаҳои пародонтӣ ва бофтаҳои дандонҳо (ҳам сахт ва ҳам нарм). Бемориҳои дандонпизишкӣ, усулҳои пешгири ва табобати онҳо, инчунин бемориҳои пуфаки даҳон, даҳон ва минтақаҳои сарҳадии рӯй ва гарданро соҳаи махсуси тиб – стоматологӣ ҳал мекунанд. Ҳар як мутахассиси дандонпизишкии ҷарроҳӣ пеш аз кандани дандон бо бемор дар бораи протезсозӣ ва ҳатто имплантатсия ба ҷои дандони гумшуда машварат мекунад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - ташхиси бемориҳои мушаххас, вақте ки онҳо дар холигоҳи даҳон зуҳур мекунанд (актиномикоз, сил, сифилис); - амалиётҳо дар бофтаҳои пародонт; - ҷарроҳии барқарорсозӣ ва пластикӣ дар даҳон; - табобати ҷарроҳии ибтидоии захмҳои рӯй, гардан, холигоҳи даҳон; - табобати бемориҳои ғадудҳои даҳон ва асаби сегона. **Тавонад:** - бартараф кардани варамҳои хурд дар рӯй; - омода кардани холигоҳи даҳон барои протези минбаъда; - табобати варамҳои даҳон; - кандани дандонҳо (қисман ё пурра кандан). **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техники фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯхбати инфиродӣ ва кори хатӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.8. Ҷарроҳии ҷоғу рӯйи кӯдакона

Тавсифи мухтасари фан	Ҷарроҳии даҳон ва ҷоғ-рӯ як ихтисоси ҷарроҳӣ буда, бемориҳо ва шароити мухталифи рӯй, даҳон, даҳон, сар ва гарданро табобат мекунад. Як ҷарроҳи даҳон ва ҷарроҳӣ дар табобати комплекси кранио-максиллофассиалӣ ва минтақаи гардан тахассус дорад. Маҷмааи коса-максиллофасиалӣ аз ҷиҳати анатомӣ минтақаҳои рӯй ва майнаи косахонаи сар, ҷоғи поён, холигоҳи даҳон ва сохторҳои ба он алоқамандро дар бар мегирад.

Wondershare PDFelement

	Ҷарроҳии даҳон ва ҷоғи рӯй як ихтисоси ҷарроҳии дар сатҳи байналмилалӣ эътирофшуда мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълимие, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд донад: - ҷароҳатҳои бофтаҳои нарм ва сахти минтақаи ҷоғ-рӯ, сар, гардан (шиканиҳои ҷоғҳои боло ва поён, устухонҳои бинӣ, устухонҳои зигоматикӣ, деворҳои орбитаҳо, устухонҳои устухони косахонаи сар ва ғайра.); - нуқсонҳои модарзодии коса-рӯй, аз қабили кафи лаб ва танг, рахҳои мобайнии рӯй, нуқсонҳои модарзодӣ ва пайдошудаи устухони косахонаи сар (ҷарроҳии коса-рӯ) ва ғайра; - бемориҳои чирку илтиҳобии сар ва гардан (абсцессҳо, флегмона ва ғайа.). Тавонад - бартараф намудани варамҳои неки сар ва гардан (кистаҳо, варамҳо ва ғайра.); - бартараф намудани варамҳои ашаддии сар ва гардан (саратони пӯст, луобпардаи даҳон, ғадудҳои даҳон ва ғайра.) - табобати парез, фалаҷ дар минтақаи ҷоғи рӯй; - табобати патологияҳои ҷарроҳии буғумҳо; - ҷарроҳии ортогнатикӣ: табобати ҷарроҳӣ ва ислоҳи деформатсияи дантоалвеолярӣ, окклюзия, табобати синдроми апноэ дар хоб; - ҷарроҳии эстетикии сар ва гардан: блефаропластика, отопластика, ринопластика, септопластика, гениопластика, бартараф кардани донаҳо, липосаксияи гардан, трансплантатсияи мӯй ва дигар мудохилаҳои косметикӣ. Аз худ намояд: - табобати ҷарроҳии варамҳои сар ва гардан бо барқарорсозии микрохирургӣ; - ҷарроҳии асаби руй ва холигии даҳон; - таърифҳо, мафҳумҳои асоси ва ислоҳоти махсуси фанни ҷарроҳии даҳон ва ҷоғ-рӯ-истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Комютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, тахтаи синфӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тести компютерӣ)

2.2.9. Ортодонтия

Тавсифи мухтасари фан	Ортодонтия як бахши стоматология буда, этиология, ташхис, усулҳои пешгирӣ ва табобати аномалияҳои дандон ва ҷоғро меомӯзад. Объекти аввалиндараҷаи дахолат дар ортодонтия дастгоҳи мастикавӣ-гуфтории кӯдакон ва наврасон мебошад. Бо вуҷуди ин, бояд қайд кард, ки дар кӯдакон доираи ортодонтия берун аз скелети рӯй ва бевосита ба холигоҳи даҳон меравад. Мавзӯи баррасии ортодонтия вайронкуниҳое мебошанд, ки дар раванди ташаккули дастгоҳи мастикаторӣ-суханӣ ба амал меоянд. Ортодонтия бо деформатсия, яъне зараре, ки дар натиҷаи ҷароҳат ё бемори ба амал меояд, кор намекунад, танҳо аномалияҳои инкишофро ислоҳ мекунад, ба монанди нуқсонҳои аз ҷиҳати генетикӣ муайяншуда. Стоматологияи ортопедӣ бо ислоҳи деформатсия машғул аст. Ортодонтияи калонсолон бо деформатсияҳое, ки дар натиҷаи гум шудани дандон, тағйироти вобаста ба синну сол ва бемориҳои пародонт ба вуҷуд меоянд, сарукор дорад. Стоматологияи муосир аксар вақт бе омодагии ортодонтӣ кӯмаки тахассусӣ расонида наметавонад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ

Wondershare PDFelement

Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои онкология донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - вазифаҳои ортодонтия аз муътадил гардонидани шакл ва андозаи дандонҳо, ислоҳи афзоиш ва инкишофи пояҳои апикалии даҳонҳо, устухонҳои ҷоғҳо, ба эътидол овардани окклюзия ва ба вуҷуд овардани таносуби оптималии динамикии мушакҳои анддукторӣ ва абдукторӣ иборатанд: - мақсади ниҳоии ортодонтия беҳтар кардани эстетикаи рӯй ва таъмин кардани окклюзияи комил мебошад; - аксар вақт барои ноил шудан ба ҳадафҳо як ё якчанд дандонҳоро дар самтҳои сагиталӣ, амудӣ, трансверсивӣ ё ба якчанд самт якбора ҳаракат кардан лозим аст; - дар самти амудӣ дароз кардан (дандонро аз даҳон тела медиҳад) ё кӯтоҳ кардан (дандон дар даҳон меандозад) анҷом дода мешавад ва ғайра. 2. Донанд. - ду намуди ҳаракати дандон вуҷуд дорад - корпус ва монеа-ротатсия; - табобати ортодонтӣ ба интиқоли қувва ба дандонҳо, дандонҳо, устухонҳои даҳон ва умуман скелети рӯй асос ёфтааст; - дар ортодонтия қувваҳои механикӣ амалкунанда ва функсионалии роҳнамо истифода мешаванд; - мавҷудияти одатҳои бад (макидани ангушт, ашёи сахти бегона, газидани нохунҳо). 3. Аз худ намоянд: - усулҳои клиникӣ гирифтани анамнез, муоинаи холигоҳи даҳон, пальпатсия, перкуссия, зондкунӣ, аускультатсияро; - табибони ортодонт бар ин назаранд, ки ба ислоҳи аномалияҳо аз лаҳзаи оғози афзоиши дандонҳои ширӣ шурӯъ кардан лозим аст; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.10. Стоматологияи кӯдакона

Тавсифи мухтасари фан	Стоматологияи кӯдакона як бахши стоматология аст, ки бо кӯдакон аз таваллуд то давраи наврасӣ машғул аст. Духтурони дандонпизишкни бачагона мисли мутахассисони ҳамаи соҳаҳои дигар проблемаҳоро ҳал мекунанд. Хусусияти фаъолияти онҳо дар он аст, ки онҳо бо кӯдакон кор мекунанд. Нигоҳубини саломатии дандонпизишкӣ дар синни ҷавонӣ дорои хосиятҳои зиёд аст, аз ин рӯ мутахассисонеро талаб мекунанд, ки ин хусусиятҳоро дарк кунанд. Яке аз вазифаҳои табибони дандонпизишкӣ аз он иборат аст, ки кӯдакон дар оянда тарси табибони дандонро эҳсос накунанд. Илова бар ин, ба волидайн барномаи пешгирикунандаи нигоҳубини хонагӣ (тозакунии дандонҳо, дандонҳо ва фторидҳо), арзёбии хатари кариес, маълумот дар бораи одатҳои истифодабарии ангушт, маслиҳатҳо оид ба пешгирии осеби даҳон ва дандонҳои кӯдакон, маслиҳатҳои ғизоӣ, ва маълумот дар бораи афзоиш ва рушд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - таъмини саломатии даҳони кӯдакон ва наврасон (солим, беморон ё одамони маъюб); - нақшаҳои табобатро барои барқарор кардани саломатии даҳони беморон таҳия кунед. - ташхиси бемориҳои мушаххас, вақте ки онҳо дар холигоҳи даҳон зуҳур мекунанд (актиномикоз, сил, сифилис); - амалиётҳо дар бофтаҳои пародонт; - ҷарроҳии барқарорсозӣ ва пластикӣ дар даҳон; - табобати ҷарроҳии ибтидоии захмҳои рӯй, гардан, холигоҳи даҳон;

	- табобати бемориҳои ғадудҳои даҳон ва асаби сегона. **Тавонад:** - тафсири рентгенҳо ва санҷишҳои ташхисӣ; - ислоҳоти нодуруст бо муолиҷаи ортодонтӣ - омода кардани холигоҳи даҳон барои протези минбаъда; - табобати варамҳои даҳон; - кандани дандонҳо (қисман ё пурра кандан). **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техники фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯхбати инфиродӣ ва кори хатӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.11. Стоматологияи пропедевтикӣ

Тавсифи мухтасари фан	Стоматология илмест, ки меъёр ва патологияи фаъолият ва сохтори дандонҳо, бемориҳои онҳо, инчунин усулҳои табобат ва пешгирии бемориҳои даҳон, даҳон ва минтақаи ҷоғ-рӯро меомӯзад. Бемории дандонпизишкӣ шояд маъмултарин бемории инсон дар ҷаҳон бошад. Тибқи омор, ҳадди аққал 90% аҳолии ҷаҳон ба духтури дандон ниёз доранд. Чунин пахншавии ин беморихо дар назди саломатии ахоли душворихое ба миён мегузорад, ки максад аз онхо такмил додани усулхои табобат, кор карда баромадани тадбирхои пешгирикунандаи пайдоиши беморихои дандонпизишкй ва омухтани сабабхои пайдоиши беморихои дандонхо мебошад. Бемориҳои стоматологӣ – бемориҳои бофтаҳои пародонтӣ ва бофтаҳои дандонҳо (ҳам сахт ва ҳам нарм). Бемориҳои дандонпизишкӣ, усулҳои пешгири ва табобати онҳо, инчунин бемориҳои пуфаки даҳон, даҳон ва минтақаҳои сарҳадии рӯй ва гарданро соҳаи махсуси тиб – стоматологӣ ҳал мекунанд. Ҳар як мутахассиси дандонпизишкии ҷарроҳӣ пеш аз кандани дандон бо бемор дар бораи протезсозӣ ва ҳатто имплантатсия ба ҷои дандони гумшуда машварат мекунад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - ташхиси бемориҳои мушаххас, вақте ки онҳо дар холигоҳи даҳон зуҳур мекунанд (актиномикоз, сил, сифилис); - амалиётҳо дар бофтаҳои пародонт; - ҷарроҳии барқарорсозӣ ва пластикӣ дар даҳон; - табобати ҷарроҳии ибтидоии захмҳои рӯй, гардан, холигоҳи даҳон; - табобати бемориҳои ғадудҳои даҳон ва асаби сегона. **Тавонад:** - бартараф кардани варамҳои хурд дар рӯй; - омода кардани холигоҳи даҳон барои протези минбаъда; - табобати варамҳои даҳон; - кандани дандонҳо (қисман ё пурра кандан). **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техники фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯхбати инфиродӣ ва кори хатӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement